

6258

Ի Ն Զ Ա Ս Ա Յ
Կ Ո Ի Ս Ա Կ = XVI
Յ Ո Ի Թ Յ Ա Ն
ԿՈՆՓԵՐԵՆՑԻԱՆ

ՅԻՈՒՅ
L-07

ԽՍՀՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆ. ԿԵՆՏՐՈՆԼԿԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ. ՄՈՍԿՎԱ. 1929

Արմ.
2-2466

2-2466a

25 AUG 2005

3K 013
L-97

174 NOV 2009

ԻՆՉ ԱՍԱՑ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ
XVI ԿՈՆՖԵՐԵՆՑԻԱՆ

For. Div. /
OS. Div. /
Angr.

ԽՈՅ. № 20476

ԽՅՀՄ ԺՈՂՈՎՈՐԴՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿ. ՀՐԱՏԱՐԱԿԶՈՒԹՅՈՒՆ
ՄՈՍԿՎԱ 1929

10 3 MAY 2013

6258

39808-60

Главлит А—13560

Заказ № 857

Тираж 4000 экз.

I. ՆՈՐ ԵՏԱՊԻ ՇԵՄՔԻՆ

Համամիութենական Կոմունիստական Կուսակցության (բ) XVI կոնֆերենցիան իր վորոշումները կապացնելիս հաշվի չե առել միջազգային հեղափոխության շարժման բեկման շրջանի, ինչպես նաև սոցիալիստական վերակառուցման շրջանի առանձնահատկությունները: Համարյա այս բոլոր խնդիրների մասին իր ժամանակին նիշել եր Կոմկուսի XV համագումարը:

Միջազգային ասպարիզում այդ բեկումը բնորոշվում է ա) կապիտալիզմի բանակում ներքին հակասությունների սրումով, հակասություններ, վորոնք ավելի չեն խախտում նրա ժամանակավոր անկայուն ստաբիլիզացիան և ուժեղացնում պատերազմի և իմպերիալիստական պետությունների իմպերիալիզմի վրա հարձակման վտանգը, բ) պրոլետարիատի բուրժուազիայի դեմ մղած պայքարի աճումով և նոր հեղափոխական թափի ուժեղացումով:

Յերկրի ներսում մենք նպատակ ենք դրել — ա) իմպերիալիզմի տնտեսության հիմնովին վերակառուցումն նոր տեխնիքական հիմունքներով առաջավոր կապիտալիստական յերկրներին շուտափույթ հասնելու և նրանից ել առաջ անցնելու համար, բ) կապիտալիզմի արմատների վորոշացումն՝ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման միջոցով, գ) դասակարգային պայքարի սրումը, վոր կապված է սոցիալիստական արշավի ընդլայնման և կապիտալիստական տարրերի ընդդիմադրության աճման հետ:

Այս բոլոր խնդիրներն լուծումը և նրանց հետ կապված անխուսափելի դժվարությունների հաղթահարումը սոցիալիստական շինարարության ներկա բեկման շրջանում պահանջում է վերակառուցել շարքերը և պրոլետարական դիկտատուրայի բոլոր որգանների աշխատանքի մեթոդները: Նույն չափով անհրաժեշտ է բանվոր դասակարգի բոլոր կազմակերպությունների աշխատանքը վերակառուցել՝ պրոլետարական և կիսապրոլետարական մասսաների ակտիվականության ամենալայն մոբիլիզացիայի գծով, գյուղացիության նկատմամբ ուժեղացնելով պրոլետարական ղեկավարությունը, համախմբելով և զարգացնելով չքավոր և միջակ գյուղացիությունը՝ կուլակների դեմ վճռական պայքար տանելու գործում:

Այս պայմաններում XVI կոնֆերենցիան շեշտեց ներկուսակցական քաղաքականության գլխավոր խնդիրը — դաաջ թեքման և դեպի այդ ցույց տրվող հաշտվողական վերաբերմունքի լիակատար հաղթահարումն է:

Վերոհիշյալ խնդիրների լուծումով զբաղվեց ՀամԿԿ (բ) XVI կոնֆերենցիան, վոր քննեց հետևյալ հարցերը.

1. Ժողովրդական տնտեսության զարգացման հինգամյա պլանը:
2. Գյուղական տնտեսության վերելքի ուղիները և միջակ գյուղացու վրա դրված հարկը թեթևացնելու հարցը:
3. Բյուրոկրատիզմի դեմ մղվող պայքարի արդյունքները և մոտակա անելիքները:
4. ՀամԿԿ (բ) անդամների և թեկնածուների գուման և ստուգման հարցը:

1 Նոր լույս տեսան հետևյալ գրքույկները — 1) «Աջ թեքումը կուսակցության շարքերում», — Բիստրյանսկու և Միլյուտինի, 2) «Պայքար աջ թեքման և հաշտվողականության դեմ»: Հրատ. ՊՍՀՄ Ժող. կենտր. Հրատարակչության:

II. ՀԱՍՆԵԼ ԱՌԱՋԱՎՈՐ ՅԵՐԿԻՆԵՐԻՆ ՅԵՎ ՆՐԱՆՑԻՑ ԵԼ ԱՌԱՋ ԱՆՑՆԵԼ

Ագրարային-ինդուստրիական մեք յերկիր պեsf և դարձնենf ինդուստրիական-ագրարային

Գիտական սոցիալիզմի հիմնադիրը՝ Կ. Մարքսը պրոլետարիատի անելիքները վորոշելիս այս ձևով է արտահայտվել. — Մինչև այժմ բոլոր գիտնականները ուսումնասիրում եյին աշխարհը՝ նրան հասկանալու համար: Պրոլետարիատը պետք է ուսումնասիրի աշխարհը՝ նրան փոխելու համար: Այսպիսի ըմբռնողությունը և թափանցված բոյլշևիկների, մարքսիզմի-լենինիզմի ամբողջ ուսմունքը: Իր ամեն մի քայլին պրոլետարիատը մոտենում է այս հեղափոխական տեսակետից: Ամեն բանում պրոլետարիատը ղեկավարվում է այս խնդրով՝ փոփոխել բուրժուազիայի կապիտալիստական կարգերն իր՝ սոցիալիստական կարգերով: Բոլոր հինը, կապիտալիստականը, պրոլետարիատը վորջնացնում է և վերաշինում, վերակառուցում, վերափոխում ըստ իր՝ նոր սոցիալիստական հասարակարգի կառուցման նպատակների:

Ավելի քան յերբեիցե, Կ. Մարքսի այս արտահայտությունը հաստատվում է մեր որերում:

ՀամԿԿ (բ) տասնըվեցերորդ կոնֆերենցիայի ամբողջ աշխատանքն ընթացավ այդ նշանի տակ: Կոնֆերենցիան ընդունեց սոցիալիստական շինարարության հինգամյա

սլանը, հատուկ քննութեան յենթարկվեցին և նախագծվեցին գյուղատնտեսութեան զարգացման ուղիները:

Նախագծված աշխատանքների իրագործմամբ մեր Միութեան պրոլետարիատը վերակերտում է մեր յերկիրը նոր՝ մինչ այժմս հասնված հիմունքներով: «Ժողովրդական տնտեսութեան հինգամյա պլանի» իրագործումը, վոր ընդունված է XVI կոնֆերենցիայում, բացարձակորեն կփոխի մեր յերկիրը բնույթը: Ագրարային-ինդուստրիական մեր յերկիրը մենք կդարձնենք ինդուստրիական-ագրարային: Սա նշանակում է վոր մենք այս հինգ տարում այնպես պետք է վերաշինենք մեր յերկիրը, վոր նա յետափնաց, մանր-գյուղացիական, գյուղական տնտեսութեան գերակշռող յերկրից դառնա առաջավոր յերկիր՝ լայնորեն զարգացած արտադրութեամբ, ըստ վորում արդյունաբերութեանը պետք է լինի գյուղատնտեսութեանից գերակշռող: Այս հինգ տարում մենք արմատախիլ պետք է անենք կապիտալիզմի բոլոր փնացորդները, վորոնք արմատացել են մանր-սեփականատիրական գյուղացիական տնտեսութեան մեջ:

Այս մեծ խնդիրները հաջողութեամբ լուծելու նպատակով կոնֆերենցիան նախագծեց նաև մեր ապարատի բոլորողրատիզմի դեմ կռվելու միջոցները, նրա զտման, այլ և կուսակցութեան զտման միջոցները:

Առանց մաքրելու կուսակցութեան է խորհրդային ապարատի մեջ սողոսկած դասակարգային խորթ տարրերին, առանց՝ կուսակցութեան և խորհրդային ապարատը լրացնելու և ամրացնելու պրոլետարական և պրոլետարիատին նվիրված աշխատավոր մասսաներով, առանց վճռական պայքար մղելու բոլորողրատիզմի դեմ, — անհնարին է լուծել մեր առաջ դրված խնդիրը, — մեր յերկիրը սոցիալիստական ձևով վերակառուցելու խնդիրը:

Պրոլետարիատի դիկտատուրայի յերեք օրացները՝ պրոլետարիատի բռնած յերեք ֆեմոքայունն է

Պրոլետարիատի դիկտատուրայի առաջին տարիները բանվորների և գյուղացիների ամբողջ ուժերն ուղղված են յին ցարական դեներալներին, նախկին կապիտալիստներին, կալվածատերերին և ոտարյեղըյա բուրժուազիայի բազմաթիվ բանակների դեմ զինված պայքար մղելու կողմը: Այս կռվի մեջ պրոլետարիատը կարողացավ պաշտպանել իր հարազատ խորհրդային իշխանութեանը:

Իր առաջին քննութեանը՝ քաղաքական անկախութեանից — պրոլետարիատը ավեց իր արյունով:

Վրա հասավ յերկրորդ հարցը՝ առանց կալվածատերերի ու գործարանատերերի ցուցմունքների, իր ձեռքով շտապ կերպով վերականգնել ավերված տնտեսութեանը: «Ռազմական կոմունիզմից» «նեպ»-ին անցնելը շատ ծանր էր: Սակայն այս անցումը պրոլետարիատի հանձարեղ առաջնորդ-ուսուցիչ ընկ. Լենինի ղեկավարութեամբ կատարվեց: Բանվորներն ու գյուղացիները առանց «տերերի» սկսեցին վերականգնել իրենց տնտեսութեանը: Նորից ծխացին գործարանների ծխնելույզները, արտերը կանաչին տվին: Կոմունիստական կուսակցութեան (բոլշևիկների) և խորհրդային իշխանութեան ղեկավարութեամբ աշխատավորութեանը վերականգնեց իր տնտեսութեանը: Աներևակայելի ջանքերով և մեծամեծ զոհերով, բայց և այնպես նեպ-ի առաջին վերականգման շրջանն իր հիմնականում ավարտված է: Այս յերկրորդ քննութեանն ևս պրոլետարիատը պատվով բռնեց:

Այժմ հասել է յերրորդ՝ վճռական քննութեանը: Հասել է «նեպ»-ի նոր շրջանը՝ սոցիալիզմի անմիջական կառուցման շրջանը:

Պրոլետարիատն ապացուցեց, վոր նա կարող է հրացանը գործածել ցարական զենեարաններից վոչ պակաս: Առանց ֆարբիկանտների և կալվածատերերի բանվորները գործի դրին գործարաններն ու ֆարբիկները, գյուղացիք ցանեցին արտերը: Առանց ֆարբիկանտների և գործարանատերերի պրոլետարիատը կկառուցի նոր՝ ավելի կատարյալ գործարաններ և ֆարբիկներ, կզարգացնի ու առաջ կտանի մինչև այժմ չտեսնված արդյունաբերություն: Առանց կալվածատերերի, գյուղացիները՝ միջակներն ու չքավորները՝ բանվորների ոգնությունը կբարձրացնեն իրենց դաշտերի մինչև այժմ չտեսնված չափերով բերքերը, կուլակների և կալվածատերերի տնտեսությունից ել առաջ կանցնեն: Այս նոր շրջանն է բացում «Ժողովրդական տնտեսություն զարգացման հինգամյա պլանը», վորն ընդունված է XVI կուսկոնֆերենցիայում: Սա լինելու չէ ամբողջ Ժողովրդական տնտեսություն վերակառուցման, վճռական վերափոխման շրջանը: Նոր հիմունքներով կվերաշինվեն և կկառուցվեն նոր գործարաններ ու ֆարբիկներ, նոր ձևերով հերկվելու յեն դաշտերը: Նոր տեխնիկան, սոցիալիստական տրակտորները կվերափոխեն վոչ միայն մեր արդյունաբերությունը, վոչ միայն նոր ձևով կվարեն արտերը, այլև կուլտուրապես կվերափոխեն մեզ ևս, նոր կուլտուրական շերտեր կբարձրացնեն, կտան նոր սոցիալիստական ծիւրեր:

Հասնել կապիտալիստական յերկրներին յեղ նրանցից ել առաջ անցնել

Ընկ. Լենինը գրում էր, վոր մեր առաջ կանգնած է այս խնդիրը՝ «կամ վոչնչանալ, կամ հասնել առաջավոր յերկրներին և նրանցից տնտեսապես առաջ անց-

ել: Յեթե մենք տնտեսապես չհասնենք կապիտալիստներին և նրանցից առաջ չանցնենք տեխնիկայի ասպարիզում, յեթե չկարողանանք բարձրացնել աշխատանքի արտադրողականությունը ավելի շատ քան յե կապիտալիստների մոտ և չկարողանանք մեր դաշտերից բերքը ստանալ ավելի, քան արտասահմանի կալվածատերերն ու կուլակներն են վերցնում իրենց հողերից, յեթե մենք չկարողանանք արտադրել ավելի լավ և ավելի եժան գնով ապրանքներ, քան արտադրվում են կապիտալիստական յերկրներում, — մենք կկորչենք: «Կորչել, կամ ամբողջ արագությունը առաջ նետվել»: Այսպես է պատմությունը դրել հարցը», — գրում էր ընկ. Լենինը: «Կուսակցության լոգունգն է — ինչպես շեշտել է Համկե (բ) XVI կոնֆերենցիան — «հասնել և առաջ անցնել տեխնիկական-տնտեսական տեսակետից՝ առաջադեմ կապիտալիստական յերկրներին»:

Արսաֆին վսանգը — միջազգային իմպերիալիզմը

Վճր վտանգները կարող են մեզ վոչնչացնել: Ինչպիսի վտանգներ են մեզ սպառնում: Մեր առաջ կա յերկու վտանգ — արտաքին և ներքին:

Մեզ վրա կարող է հարձակվել իմպերիալիզմը, միջազգային բուրժուազիան և ինդիվ մեզ: Այս վտանգը մենք կարող ենք հաղթահարել միմիայն միջազգային պրոլետարիատի ոգնությամբ: Մենք մենակ, առանց միջազգային պրոլետարիատի կամ միջազգային հեղափոխություն այս կամ այն ոգնություն չենք կարող հաղթահարել: Մրանից դեռ չի հետևում, վոր միջազգային հակահեղափոխությունից մեր

¹ Հատոր XIV. մաս 2-րդ, էջ 213. «Սպառնացող կատաստրոֆան և ինչպես կովել նրա դեմ»:

պաշտպանությունը կախված է միայն միջազգային հեղափոխությունից: Շատ բան կախված կլինի ամենից առաջ մեզանից՝ մեր Կարմիր բանակի ուժեղությունից, մեր ժողովրդական տնտեսության ամրությունից, նրա ինդուստրիալիզիայից, ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական հատվածի ամրությունից և զարգացումից: Այս բոլորն իր հերթին անհնարին է առանց պրոլետարիատի և աշխատավոր դյուղացիության միջև կնքած միության հետագա ամրապնդման՝ պրոլետարիատի և նրա կոմունիստական կուսակցության զարգացման և ամրապնդման հիմունքով:

Ներքին վսանգը — կապիտալիզմ ծնող մանր արտադրությունը

Մեզ վոչ պակաս վտանգ է սպառնում նաև ներսից: Հասկանալի չէ, վոր ներքին վտանգը արտաքին վտանգ էլ է: Յեվ ընդհակառակը: Ուստի պետք է հիշել, վոր նման անջրպետումը զուտ պայմանական է: Այս յերկու վտանգը փոխադարձաբար իրար են հյուսվում և իրենցից եապես մի վտանգ են ներկայացնում, այն է՝ թորհրդային իշխանության վոչնչացումը և վերադարձ հին ժամանակների — կալվածատերերի և կապիտալիստների իշխանությանը:

Ինչհամ է այս ներքին վտանգի արմատը՝ հիմքը:

Ընկ. Լենինն այդ հարցին այսպիսի պատասխան է տալիս. «Քանի դեռ մենք ապրում ենք մանր-դյուղացիական յերկրում, կապիտալիզմի համար Ռուսաստանում ալիւի ամուր տնտեսական հիմք (բազա) կա, քան կոմունիզմի»¹: «...Մենք կապիտալիզմի արմատները չենք պոկել և ներքին թշնամու հիմքը, ֆունդամենտը չենք խախտել»¹: Ընկ. Լենինը շեշտում է, վոր «դա անհրաժեշտ է հիշել»¹: Հետևա

¹ Հատոր XVII, էջ 427 — 428:

պես, քանի վոր մեր յերկիրը դեռևս կմնա մանր-դյուղացիական յերկիր, մինչ այդ ժամանակ կապիտալիզմը մեզ մոտ կոմունիզմից ուժեղ կլինի: Կապիտալիզմի արմատներն ուժը գտնվում է մանր արտադրության ուժի մեջ, վորը «միշտ, ամեն ոք, ամեն ժամ, տարերայնորեն և մասսայական մասշտաբով ծնում է կապիտալիզմ և բուրժուազիա»:

Կարելի չէ արդո՞ւ ազատվել ներքին վսանգից

Մենք տապալեցինք կապիտալիզմը դեռ 1917 թվին, կապիտալիստներին և կալվածատերերին քշեցինք արտասահման, սակայն մանր արտադրությունը մենք դեռ չենք վոչնչացրել: Առայժմ մենք դեռ ապրում ենք մանր-դյուղացիական յերկրում: Մանր արտադրությունը վերստին ծնում է կապիտալիզմ և բուրժուազիա: Առաջացնում է այն շարունակ և մասսայականորեն: Մենք կարող ենք վերադառնալ և կանգնել հին կոտրած տաշտակի առաջ: Մեզ սպառնում է վերասերման վտանգը: Պրոլետարիատի դիկտատուրայի յերկրից, սոցիալիզմի փոխարեն մենք կարող ենք նորից յետ գնալ դեպի կապիտալիզմը:

Կարելի՞ չէ այդ վիճակից յեւք գտնել:

Տրոցկիստները Տրոցկու¹ հետ միասին պնդում էյին — մի բան վոր միջազգային հեղափոխություն չկա, կնշանակե յեւք էլ չի կարող լինել: Իր «1905 թ.»² կոչված գրքի մեջ Տրոցկին գրում է, թե «իր հաղթությունը ապահովելու համար... իր իշխանության առաջին իսկ շրջանում» բուրժուազիայի դեմ մղված պայքարում պրոլետարիատը «կհասնի

¹ Նա այժմ վաճառվել է բուրժուազիային և իր հակահեղափոխական աշխատանքի պատճառով արսորված է արտասահման:

² Եջ 4, Առաջաբան:

թշնամական բաղխման... գյուղացիութեան լայն մասսաների հետ»:

Ընկ. Լենինն ուրիշ յեղք եր տեսնում. և նա մատնանշեց հնարավոր անկումն հաղթահարելու ուղիներն ու միջոցներն, մինչդեռ Տրոցկին այդ յեղքը չէր գտնում: Յեթե Տրոցկին նախատեսնում եր պրոլետարիատի «թշնամական ընդհանրումն գյուղացիական լայն մասսաների հետ», ապա ընկ. Լենինը մատնանշում եր «գյուղացիութեան հետ ճիշտ փոխհարաբերությունները» անհրաժեշտությունը: Ընկ. Լենինը փրկությունը սրա մեջ եր գտնում: Նա գրում եր, «10 — 20 տարի ունենանք ճիշտ փոխհարաբերություններ գյուղացիութեան հետ — և հաղթությունը համաշխարհային մասշտաբով ապահովված է (նույնիսկ յեթե ձգձգվեն պրոլետարական հեղափոխությունները, վոր աճում են), այլապես — բելոգվարդեական տեղոր 20 — 40 տանջալից տարիներ»:¹

«Գյուղացիական ազգաբնակչության ճնշող մեծամասնություն ունեցող յետամնաց մի յերկրի բանվորական կառավարութեան գրութեան հակասությունները — գրում եր Տրոցկին — իրենց լուծումը կարող են գտնել միայն միջազգային մասշտաբով, պրոլետարիատի համաշխարհային հեղափոխութեան կոպադաշտում»:²

Տրոցկին մեզ գուշակում եր պրոլետարիատի և գյուղացիութեան դաշինքի խղումն, վոչնչացումն, «թշնամական նդհարումն» նրա հետ: Ընկ. Լենինը ավանդել է և պատվիրել է մեզ պահպանել աչքի լույսի պես, խնամել և ամրապնդել պրոլետարիատի և գյուղացիութեան դաշինքը: Տրոց-

¹ Լենինյան ժողովածու, IV, էջ 374. «Պարենտուրքի մասին» գրքույկի նախադիմը:

² «1905 թ.». Առաջաբան, էջ 4.

կին ընկնում եր փակուղու մեջ, տեսնում եր հարցի լուծումը միմիայն միջազգային հեղափոխութեան մեջ, ընկ. Լենինը յեղք եր գտնում նույնիսկ պրոլետարական հեղափոխությունների ձգձգման դեպքում, պատվիրելով պահպանել ճիշտ փոխհարաբերություններ գյուղացիութեան հետ: Ընկ. Լենինն այդ յեղքը կապում եր այն հանգամանքի հետ, վոր մեր յերկրը վճռական ապես անցնի խոշոր մեքենայական ինդուստրիայի ուղիներին վրա:

Յեթե՝ խոշոր մեքենայական արդյունաբերության, ամբողջ յերկրի կոնսոլիդացիայի մեջ է

Յեթե 10 — 20 տարում հասնենք երկտրիֆիկացիայի, ամենեկին սարսափելի չե մանր հողագործի ինդիվիդուալիզմը — գրում է ընկ. Լենինը, իր «Պարենտուրքի մասին» գրքույկի նախադիմում: Ըստ վորում ընկ. Լենինը հենց այդտեղ էլ նախազգուշացնում է, թե «յեթե վոչ երեկտրիֆիկացիան, վողջ մեկ է՝ անխուսափելի յե դարձը դեպի կապիտալիզմ»: Կապիտալիզմի արմատները պոկելու և ներքին թշնամու հիմքերը խախտելու համար հարկավոր է, ինչպես մատնացույց է անում ընկ. Լենինը,¹ փոխադրել յերկրի տնտեսությունը, այդ թվում նաև յերկրագործությունը, նոր տեխնիքական բազայի, ժամանակակից խոշոր արտադրութեան տեխնիքական բազայի վրա: Այդպիսի բազան հանդիսանում է միայն երկրորդականությունը: Կոմունիզմն — է խորհրդային իշխանություն, պլյուս երեկտրիֆիկացիան ամբողջ յերկրի: Հակառակ դեպքում յերկրը մնում է մանր գյուղացիական և հարկավոր է վոր մենք

¹ Հատոր XVII, էջ 427 — 428

այդ բանը պարզ գիտակցենք: Մենք ավելի թույլ ենք քան կապիտալիզմը վոչ միայն համաշխարհային մասշտաբով, այլ և յերկրի ներսում: Դա բոլորին հայտնի յե: Մենք այդ բանն ըմբռնել ենք և մենք գործն այնպես առաջ կտանենք և կհասցնենք այն դրուժյան, վոր տնտեսական բազան մանր գյուղացիական լինելուց կդառնա խոշոր արդյունաբերական: Միայն այն ժամանակ, յերբ յերկիրը յենթարկված կլինի ելեկտրոֆիկացիայի, յերբ արդյունաբերությունը, գյուղատնտեսությունը և փոխադրության միջոցների արտադրությունը հիմնավորված կլինի ժամանակակից խոշոր արդյունաբերության տեխնիքական բազայի վրա, այն ժամանակ միայն մենք վերջնականապես կհաղթենք:

Սրանից ակներև ըլխում ե մի բան, վոր մեր յերկրում սոցիալիզմ լիովին կառուցելու հնարավորությանը զուգընթաց, մեզ սպառնում ե նաև՝ մեր յերկրում կապիտալիզմի վերականգնումը: Այդ բանը վոչ մի դեպքում չի կարելի մոռանալ: Կապիտալիզմի վերականգնումը մեր յերկրում թույլ չտալու համար անհրաժեշտ ե վորքան կարելի յե կարճ ժամանակվա ընթացքում ինդուստրացման յենթարկել մեր յերկիրը, այսինքն մանր գյուղացիականից նրան դարձնել խոշոր արդյունաբերական, նրա արդյունաբերությունը և գյուղական տնտեսությունը դնել ժամանակակից խոշոր արդյունաբերության տեխնիքական բազայի վրա: XVI կոնֆերենցիան իր բանաձևի մեջ հատկապես առաջ ե քաշել ընկ. Լենինի այս ցուցմունքը. «Սոցիալիզմի միակ նյութական հիմքը կարող ե լինել խոշոր մեքենայական արդյունաբերությունը, վորն ընդունակ ե վերակազմակերպել յերկրագործությունը»: (Տես ընկ. Կալինինի զեկուցման առթիվ ընդունված բանաձևը): Հենց դրա մեջ եր տեսնում ընկ.

Լենինը գյուղացիության հետ ճիշտ փոխհարաբերություններ իրականացումը: Դրա համար անհրաժեշտ ե, վորքան կարելի յե արագ կերպով և անդադար զարգացնել մեր արդյունաբերությունը, շինել նոր ֆաբրիկներ և գործարաններ, անցկացնել նոր յերկաթուղիներ, կամուրջներ, ջրանցքներ, կառուցել նոր խոշոր խորհրդային տնտեսություններ, պահպանել և զարգացնել հին խորհրդ. տնտեսությունները և ամեն կերպ աջակցություն ցույց տալ հին և նոր կոլտնտեսությունների զարգացմանը և կազմակերպմանը, նաև զարգացնել ցածր ու ցրիվ, չքավոր-միջակ տնտեսությունների արտադրական համալսմբումը, կոոպերացումը խոշոր տնտեսության մեջ, վոր հենվում ե նոր մեքենայական տեխնիկայի և համայնացված կազմակերպված միատեղ աշխատանքի վրա:

Յերկրի սոցիալիստական վերակառուցման դժվարությունները անհրաժեշտ ե անուշացնում մանր-բուրժուական խավերում յիվ կուսակցության անկայուն քարքերի մեջ

Գյուղում կուլակի դեմ և քաղաքում նեպոմանի դեմ ուժեղացրած արշավանքը — կապիտալիստական տարրերի կողմից կատաղի ընդդիմադրություն ե առաջացնում. կապիտալիզմի արմատների պոկումը և վոչնչացումը անխուսափելիորեն ուղեկցվում ե դասակարգային կռիվ սաստկացումով: Զարգացման ներկա ժամանակաշրջանում, քանի սոցիալիստական տարրերը ուժեղ ու վճռականորեն են արշավում և դուրս մղում կապիտալիստականը, այնքան ավելի սուր ե բոլորովում դասակարգերի կռիվը:

Ընկ. Լենինն այդ բանը նախատեսել եր և իր ժամանակին դրա մասին գրել:

Վերակառուցման շրջանի դժվարությունները, կովի բար-
դությունն ու լարվածությունը, միջազգային կապիտալիզմի
ճնշումը, մեր յերկրի տեխնիկական-տնտեսական յետամնա-
ցությունը, հացամթերման հարցի հետ կապված լարված վի-
ճակը, կուլակություն կատարող ընդդիմադրությունը ազգա-
բնակչության մանր-բուրժուական շերտերում տատանումներ
են առաջացնում: Այս տատանումները դիպչում են նաև
պրոլետարիատի այն շերտերին, վորոնք մյուսներից անմի-
ջապես ավելի մոտ և շատ են շփվում գյուղացիության հետ:
Այս յերերումներով վարակվում են նաև մեր կուսակցության
առանձին՝ ավելի անկայուն և բնավորությունաբ թույլ խա-
վերը: Մանր-բուրժուական տարրերը, ամեն կողմից պրո-
լետարիատը շրջապատելով մանր-բուրժուական տարրերով,
համակում են նրան դրանով, ապականում են նրան այդ
տարրերով, պրոլետարիատի ներսում առաջացնում են շա-
րունակ ռեցիդիվներ (վորպես կրկնվող հիվանդություններ)
մանր-բուրժուական անկամություն, մանրացման, ինդիվի-
դիզացիայի, հափշտակությունից դեպի լքումն անցնելու
ռեցիդիվներ: Ահա այդ տատանումներն արտահայտվում են
վոչ միայն բանվոր դասակարգի վորոշ խավերում, այլ նույն-
իսկ կուսակցության շարքերում:

Առանց այդ տատանումների հաղթահարման, առաջին
հերթին կուսակցության շարքերում, հնարավոր չէ սոցիա-
լիզմի հաղթական շինարարությունը, հնարավոր չէ հաջող աը-
շավը կապիտալիստական տարրերի վրա: Սոցիալիստական
շինարարության հինգամյա ծրագրի առաջադրած խնդիրների
լուծումը կարող է ապահովվել՝ միայն անխնա դիմադրու-
թյուն ցուցադրելով բոլոր տեսակի տատանումներին՝ բոյլե-
վիկյան գլխավոր չքծի կիրառման միջոցին. այդ գծի իրա-
կանացումը նշանակում է բանվոր դասակարգի և գյուղա-

ցիություն դաշինքի ամրապնդումը՝ բանվոր դասակարգի
դեկավար դերի հետագա ուժեղացումով, — ցայտուն կեր-
պով շեշտվում է XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևում:

Բռնած կուրսը — նրանց ուղղակի գցում է կուլակների գիրկը

39808-67
Կուսակցության տատանվող տարրերը վախենում են
դասակարգային կովի սրումից, չեն ուզում խռովել կուլակից,
հույս են տածում, վոր խաղաղ կերպով տեղի կունենա «կու-
լակի ներաճումը սոցիալիզմի մեջ»: Այս աջերը՝ կուսակցու-
թյան ուղղորտունիստական տարրերը, հանձնում են պրոլե-
տարական դիրքերը և գնում են խոնարհվելու կուլակի
առաջ: Նրանք յերկրի ինդուստրացման դեմ են, մանա-
վանդ դեմ են ծանր արդյունաբերության զարգացման արա-
գացման և արդյունաբերության այն ճյուղի դեմ, վոր ար-
տադրում է արտադրության միջոցներ:

Առանց այս արտադրությունների զարգացման մենք
չենք կարող ունենալ մետաղ, մեքենաներ, ստանոկներ,
տրակտորներ և այլ գործիքներ: Այլ ուղղունիստները կանգ-
նած են թեթև արդյունաբերության զարգացման կողմը,
(«չթյա», ինչպես ջուհլակայինն և և այլն) ի հաշիվ ծանր
ինդուստրիայի (վոր արդյունաբերում է հանքեր, մետաղ և
այլն, վոր արտադրում է տրակտորներ, գութաններ, կալ-
սող մեքենաներ և այլն): Նրանք խորհրդային և կուլեկտիվ
տնտեսությունների արագ զարգացման դեմ են, կուլակի
վրա դրված հարկերի թեթևացման պաշտպաններն են,
նրանք կանգնած են կուլակին հողը կապալով տալու և
բատրակին շահագործելու տեսակետի վրա, նրանք ցանկա-
նում են արտաքին առևտրի մոնոպոլիան խախտել և այլն:
Կուլակին յերես տալով նրանք հույս ունեն ի հաշիվ աը-

դյունարերության դարձացման դադարեցման կամ հապաղման, կուլակից «մի ավելորդ փութ» հաց ստանալ: Սակայն այս ֆեֆասակար միտքը ձեռնտու չե միայն կուլակային կապիտալիստական տարրերին: Միևնույն ե, մենք այդ ճանապարհով կուլակից՝ առանց մեր բանվորական իշխանությունը կուլակին հանձնելու, հաց չենք ստանա: Այդ նպատակով չենք կատարել Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը, վոր կուլակին հանձնենք իշխանությունը:

XVI-րդ կուսկոնֆերենցիան վճռականորեն յետ շարտեց աշերի կուլակային իդեյաները, վորոնց շեփորն են դարձել կուսակցության աջ ուղղորտունիստական տարրերը, և մատնանշեց այն միջոցները, վորոնց ոգնությամբ ապահովված կլինի մեր յերկրում սոցիալիզմի հաղթանակը:

Ինչո՞ւ յե կուսակցությունը կովել յեվ շարունակում ե կովել Տրոցկիզմի դեմ

Կուսակցությունը չհրաժարվեց և՛ տրոցկիստների և՛ բուլը՝ տրոցկիզմի կողմը հարողների դեմ պայքար մղելուց: Մատնանշելով, վոր «ներկա պայմաններում կուսակցության ներսում ամենամեծ վտանգը հանդիսանում ե աջ թեքումը», XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը միաժամանակ մատնանշում ե, վոր «կուսակցությունը ջաղջախիչ հակահարված կտա վոչ միայն աջ թեքմանը, այլ և նրանց, վորոնք լենինյան գծից թեքվողների վերաբերմամբ հաշտվողական տրամադրություններ ցույց կտան»:

Տրոցկիստները դիտում են մեր գյուղը իբրև մի դադութ, վորը պրոլետարիատը «հանուն սոցիալիզմի», իմպերիալիստների պես, իրավունք ունի շահագործելու: Յե, Պրեոբրաժենսկին՝ տրոցկիստների տնտեսական ծրագրի տե-

սարանը գրում եր — «...սոցիալիստական կուսակումը ստիպված ե հենվել տնտեսության նախասոցիալիստական ձևերի շահագործման վրա...»:¹

Ծաք ու ցրիվ մանր-գյուղացիական տնտեսությունների անսահման ծով — ահա դա յե տնտեսության նախասոցիալիստական ձևերը մեր պայմաններում: Սակայն պրոլետարիատի դիկտատուրայի անելիքը, ինչպես այդ վորոշել են պրոլետարիատի մեծագույն ուսուցիչները՝ ընկ. Լենինը, Կ. Մարքսը և Ֆրիդրիխ Ենգելսը, կայանում ե գյուղացուն ոգնություն ցուցադրելու և վոչ թե նրան շահագործելու մեջ: Լենինը նայում եր աշխատավոր գյուղացուն, իբրև պրոլետարիատի դաշնակցի, վորին պրոլետարիատն իր յետևից տանում ե դեպի սոցիալիզմ՝ վերադաստիարակելով, վերամշակելով նրան, ոգնելով նրան բարձրանալ և հաղորդակից լինել սոցիալիստական տեխնիկային ու ազատվել «գյուղի իդիոտիզմից», իր թզուկաչափ տնտեսության ապարդյուն և տաժանակիր աշխատանքից, վոր դատապարտված ե կապիտալիզմի անհաշիվ շահագործման: Իսկ ըստ Պրեոբրաժենսկու այնպես ե դուրս գալիս, վոր գյուղացիությունը — դա պրոլետարիատի դիկտատուրայի սխտեմի մեջ մի «ոտար մարմին» ե, վորը դատապարտված ե սոցիալիստական սեկտորի կողմից «շահագործման» և «լափման»: Ըստ վորում վորքան քիչ ե դարգացած սոցիալիզմին անցնող յերկիրը, ինչպես որինակ՝ մերն ե, այնքան «ավելի ևս» այդ յերկրի պրոլետարիատը ստիպված կլինի «հենվել տնտեսության մինչսոցիալիստական ձևերի շահագործման վրա»: Մի այլ տեղում Պրեոբրաժենսկին գրում ե թե՛ «վորքան տնտեսապես և

¹⁾ «Основной закон социалистического накопления», Вестник Коммунист. Академии, 1924, № 8.

Հնդուստրիապես ավելի յե դարգացած այն յերկրը, վորտեղ հաղթահարում ե սոցիալիստական հեղափոխությունը», այնքան ավելի անհրաժեշտ ե այդ յերկրի պրոլետարիատի համար՝ «իր պրոդուկտները գաղութներէ պրոդուկտների հետ փոխանակելու անեկվիվալենտությունը (անհավասարաբեւեռը) նվազեցնել», այսինքն գաղութների շահագործումը պակասեցնել:

Տրոցկիսները բանվորների յեւ գյուղացիների դաւիմիսն դեմ են

Ուրեմն ավելի յետամնաց յերկրի պրոլետարիատին անհրաժեշտ ե ավելացնել իր գաղութների շահագործումը: Սա բացարձակ անմտություն ե: Պրոլետարիատը պայքարում ե շահագործումը վոչնչացնելու համար, գաղութները շահագործումից ազատագրելու համար, ընդհանրապես հոգուտ գաղութների վերացման, բոլոր ժողովուրդների ե բոլոր աշխատավորների հավասարության: Ել չենք խոսում այն մասին, թե վորքան արտառոց ե անմիտ ե հնչում պրոլետարի բերնում գաղութների շահագործումն «ուժեղացնելու» կապիտալիստական գաղափարը: Պրոլետարիատը չի կարող իր գաղութներն ունենալ: Գաղութներ ունեն միայն իմպերիալիստական բուրժուական յերկրները: Յեւա առավել՝ պրոլետարիատը չի կարող հենվել գաղութների շահագործման վրա: Պրոլետարիատը չի կարող իրեն ազատագրել կապիտալիստական շահագործումից՝ չազատագրելով ե միաժամանակ չպայքարելով գաղութային ժողովուրդների շահագործման դեմ: Մեկն առանց մյուսի չի կարելի յերեակայել: Նման գաղափարները պարզապես տանում են դեպի պրոլետարիատի ե գյուղացիության

միության խախտումն ե պրոլետարիատի դիկտատուրայի վոչնչացումը:

Կուսակցությունը վճռական կերպով դեն շարտեց տրոցկիստների այս հակալենինյան ցնորամտությունները:

Այս ոպպոսուցիսները դեմ են, վոր պրոլետարիատը դեկավարի գյուղացիութանը

Սակայն վոչ պակաս վճռականությամբ կուսակցությունը դեն ե շարտում ե պիտի պայքարի կուսակցության այն աջ տարրերի ոպպոստունիստական գաղափարների դեմ, վորոնք (այդ տարրերը) կուլակի ադդեցության տակ են ընկնում: Այնքան ձեականորեն դեմ չլինելով լենինյան ավանդին՝ պահպանել պրոլետարիատի ե գյուղացիության միությունը, գործով բացասում են, վոր պրոլետարիատը դեկավարե գյուղացիությունը:

Ընկ. Լենինը չեր յենթադրում պրոլետարիատի դիկտատուրայի բարգաւաճումն առանց պրոլետարիատի դեկավար դերի ուժեղացման: Յեթե բանվոր դասակարգը չդեկավարե գյուղացիությանը ե այդ դեկավարությունը չուժեղացնե, — պրոլետարիատի ե գյուղացիության սոցիալիստական միությունը կխախտվի: Չքափորմիջակ գյուղացիության դեկավարությունը կանցնի կուլակների, հակահեղափոխականների ձեռքը: Այս բանը անխուսափելիորեն կհասցնի պրոլետարիատի դիկտատուրայի անկման ե հին կապիտալիստական կարգերի վերահաստատման: Ուստի կուսակցությունը նույն վճռականությամբ դեն ե շարտում աջերի ոպպոստունիստական, կուլակային գաղափարները ե վճռականորեն կպայքարե ամեն մի խմբակի կամ կուսակցության առանձին անդամների ամեն տեսակ փորձերի դեմ՝ շեղել կուսակցու-

շրջանումը, յերբ մենք ստիպված եյինք բոլոր ուժերն արտադրությունից հանել՝ հակահեղափոխությունից պաշտպանվելու համար, մեր տնտեսությունն ահամա գնում երգեպի անկումը: Այն միջոցին վոչ մի խոսք չեր կարող լինել արտադրության կուտակման և լայնացման մասին — թշնամին մեր բլից բռնած եր:

Յեթե տնտեսությունը վարենք այնպես, վոր ծածկենք արտադրության կորուստները՝ փոխարինել փչացած դադգահները, կամ ասենք՝ մաշված գութանները և այլն ամեն անգամ նորերով, և հոգ չտանենք դադգահներն ավելացնելու, մեքենաներն ու գործիքները և այլն շատացնելու մասին, ապա տնտեսությունը առաջ չի գնա, չի զարգանա: Այդպիսի տնտեսությունը «շունչը փչելու վրա» կլինի:

Բայց յեթե մենք այդպես տնտեսելիս լինեյինք, բուրժուազիան մեզ առանց մեծ դժվարության կլեղգեր: Իսկ մենք ինքներս ենք աշխատում հաղթել բուրժուազիային: Դրա համար անհրաժեշտ է վորպեսզի մենք ամեն տարի լայնացնենք, ավելացնենք մեր տնտեսությունը: Դրա համար մենք պետք է տնտեսությունից ստացած յեկամտից ամեն տարի վոչ միայն լրացենք մաշվող և փչացող մեքենաները, գործարաններն և ֆաբրիկները, այլ և ամեն կերպ պետք է շատացնենք: Մենք չենք կարող մեր ամբողջ յեկամուտը խժռել: Տարեց-տարի մենք պետք է յեկամտի ավելի ու ավելի մեծ մասը հատկացնենք մեր ժողովրդական տնտեսության արտադրությունը լայնացնելու և մեծացնելու համար: Այն յեկամուտը, վոր մենք հատկացնում ենք՝ տնտեսությունը լայնացնելու համար, մենք կոչում ենք «կապիտալ ներդրումներ»: Վորքան ավելի մեծ են կապիտալ ներդրումները, այնքան ավելի արագ է զարգանում ժողովրդական տնտեսությունը և ավելանում է, լավանում է յերկրի բարեկեցությունը, հարստությունը:

Վորքան են ավելանալու կապիտալ ներդրումներ ժողովրդական ցնեստրյան յեկ արդյունաբերության մեջ

Անցյալ հինգամյակին 1923/24 — 1927/28 թ. ժողովրդական տնտեսությանը հատկացվել է 26,5 միլիարդ ռուբլի: Այդ գումարը այնքան էլ քիչ չէ... Լոկ շնորհիվ կապիտալ ներդրումների այդ ահագին գումարի, մեզ հաջողվեց վերականգնել լիովին քայքայված տնտեսությունը և նույնիսկ մի փոքր էլ առաջ մղել: Իսկ 1928/29 — 1932/33 թ. հինգամյա-կին նիշված է ավելի մեծ գումար հատկացնել — այն է՝ 64,6 միլիարդ ռուբլի: Այդ գումարը ավելի քան կրկնակի յե՝ անմիլիարդ ռուբլի: Այդ գումարը ներդրումների համեմատությամբ: ցյալ հինգամյակի կապիտալ ներդրումների համեմատությամբ: Հատկապես մեծ չափեր են ընդունում կապիտալ ներդրումները արդյունաբերության մեջ: Անցյալ հինգամյակին արդյունաբերությանը հատկացրած էր 4,4 միլիարդ ռուբլի, զալիք հինգամյակին նիշված է ներդնել 16,4 միլիարդ ռուբլի: Արդյունաբերությանը հատկացված գումարները համարյա չորեքսպիտակվում են: Գյուղական տնտեսության մեջ ներդրված էր 15 միլիարդ ռուբլի, այժմ ներդրվելու յե 23,2 միլիարդ — նույնպես շատ է ավելանում:

Կապիտալ ներդրումներ ցրանսպորտում յեկ ելեհրիֆիկացիայում

Նիշած ներդրումները ահագին պահանջ են առաջ բերելու ապրանքների տեղափոխման միջոցների լայնացման: Յերկրի ապրանքաշրջանառությունը հսկայական ծավալ է ստանալու: Դրա համեմատ և նիշված է ներդրումների մեծ նալու: Դրա համեմատ և նիշված է ներդրումներն տրանսպորտում տրանսպորտի մեջ: Անցյալ հինգամյակին տրանսպորտում ներդրված էր 2,7 միլիարդ ռուբլի, զալիք հինգ-

ամյակին նիշված ե ներդնել 10 միլիարդ ռուբ. — համարյա 4 անգամ ավելի:

Անցյալ տարիներում եկեղաբիֆիկացիայում ներդրված եր մոտ մեկ միլիարդ ռուբլի (0,9 միլիարդ), նիշված ե ավելացնել համարյա յերեք անգամ ավելի — այն ե 3,1 միլիարդ ռուբլի:

Ինչպես են ավելանալու յերկրի հարստությունները
(«հիմնական քանակներ»)

Նիշված ներդրումների շնորհիվ յերկրի հարստությունները համարյա կրկնապատկվելու յեն: 1927/28 թ. յերկրի հիմնական ֆոնդերը հավասար եյին 70 միլիարդ ռուբլու: 1932/33 թ. այդ ֆոնդերը հասնելու յեն 128 միլիարդի — ավելանալու յեն 82%: Արդյունաբերություն հիմնական ֆոնդերը ավելի ես արագ են ավելանում: 9,2 միլիարդից 1927/28 թ. նրանք հասնում են 23,1 միլիարդ. ռուբլու: հինգամյակի վերջը, — ավելանում են ավելի քան յերկու ե կես անգամ: Եկեղաբիֆիկացիայի ֆոնդերը ավելանում են հինգ անգամ, — 1 միլիարդից հասնում են 5 միլիարդի: Յերկաթուղային տրանսպորտի ֆոնդերը ավելանում են 10 միլիարդից մինչև 17 միլիարդ ռուբլու — 70% աճում: Գյուղական տնտեսություն հիմնական ֆոնդերը այնքան բուռն չեն աճում — 28,7 միլիարդ ռուբլուց հինգամյակի վերջը հասնում են 38,9 միլիարդ ռուբլու — 35% աճում:

Ինչպես ապրանքներ ե արտադրելու յերկիրը

Վորպես հետևանք այդ վիթխարի ներդրումների, մենք ունենալու յենք յերկրի արտադրություն զորեղ աճում, մեր ժողովրդական տնտեսություն պրոդուկցիայի զորեղ ավելացում:

Մեր արդյունաբերությունը 1927/28 թվին արտադրել ե 18,3 միլիարդ ռուբլու պրոդուկցիա, ապրանքներ: Հինգամյակի վերջը 1932/33 թ. արդյունաբերությունը արտադրելու յե 43,2 միլիարդ ռուբլու պրոդուկցիա, այսինքն 3 անգամ ավելի շատ, քան արտադրում եր ամբողջ արդյունաբերությունը պատերազմից առաջ, ցարական շրջանում: Գյուղական տնտեսությունը 16,6 միլիարդ ռուբլուց (1927/28 թվին) հինգամյակի վերջը իր պրոդուկցիան ավելացնելու յե մինչև 25,8 միլիարդ, — կամ մեկ ու կես անգամ ավելի, քան արտադրվում եր պատերազմից առաջ: Յերկաթուղիների աշխատանքը համարյա յերկու անգամ բարձրանում ե, — 88 միլիարդ տոննո-կիլոմետրից հասնելու յե 163 միլիարդ տոննո-կիլոմետրի:

Ամբողջ ժողովրդական տնտեսության զուտ պրոդուկցիան 24,4 միլիարդ ռուբլուց (1927/28 թ.) հասնելու յե 49,7 միլիարդի (1932/33 թ.), — ավելի քան կրկնապատկվելու յե:

Ինչ միջոցներով ե իրականացվելու յերկրի արագ
ինդուստրիալիզացիան

Միայն այս թվանշաններն արդեն բավական են վորպեսզի դատենք թե ինչ աստիճան ե ապահովված մեր յերկրի ինդուստրիալիզացիան: Այդ թվանշաններից մենք տեսնում ենք, վոր ամբողջ ժողովրդական տնտեսության մեջ այդ հինգ տարվա ընթացքում կապիտալ ներդրումների գումարը, անցյալ հինգամյակի հետ համեմատած, յերկու անգամ ավելի յե: Գյուղական տնտեսության մեջ ներդրումներն ավելանում են մեկ ու կես անգամ: Իսկ արդյունաբերության մեջ ներդրումները, չնայած գյուղական տնտեսության մեջ ներդրումների մեծ ծավալին, — ավելի շատ են աճում — այն ե

նայազործական արդյունաբերութեան ընդհանուր պրոդուկցիան ավելանալու յետ 3,5 անգամ: Գյուղատնտեսական մեքենաների արտադրութեանը 4 անգամ ավելանալու յետ Կառուցվելու յետ Ստալինգրադում և Ուրալում տրակտորի գործարաններ, գոլիզներ և այլն գյուղատնտեսական մեքենաների գործարան՝ Ռոստով Դ./վ. և այլն: Տրակտորների արտադրութեանը, որինակ, 30 հազարից հասնելու յետ 60 հազարի 1933/34 թ. յետթաղվում է 100.000-ից ավելի տրակտորներ բաց թողնել: Պետք է նկատի ունենալ, վոր ցարիզմի ժամանակ մեր յերկրում տրակտորներ ամենեկին չկային, և մեր կապիտալիստները չգիտեցին շինել: Կառուցվելու յետ Թուրքեստան — Սիբիրի հսկայական յերկաթուղին, վոր բարգավաճելու յետ անապատները և կենդանացնելու յետ այդ անագին յերկրը: Այդ տարիների ընթացքում Սև ծովը միացնելու յետ Կասպից ծովի հետ՝ Վոլգա-Դոնի արևով: Քիմիական պարարտացման միջոցների արտադրութեանը մեծանալու յետ ավելի քան 40 անգամ: 175 հազար տոննից 1927/28 թ., քիմիական պարարտացման միջոցների արտադրութեանը կհասցնվի 8 միլիոն տոննի և ավելի: Արդյունաբերութեան մի շարք ճյուղերում կատարվելիք հեղաշրջումը, մասնավոր քիմիական արդյունաբերութեան շրջանում, հիմնված է կշռած և ստուգած հաշիվների վրա: Աշխարհում չտեսնված սոցիալիստական շինարարութեան այդ թափը ամրացնելու յետ մեր եկոնոմիական անկախութեանը կապիտալիստական յերկրներին և սոցիալիզմի զարգացման, Խորհուրդների Միութեան ինքնապաշտութեան ուժեղացման հետ միասին ավելի դուրեղ գործոն է դառնալու համաշխարհային հեղափոխութեան զարգացման համար:

Աշխարհի եկոնոմիկայում ԽՍՀՄ տեսակատար կշիռը առաջին տեղերից մեկն է գրավելու: Չուգունի համաշխարհային

արտադրութեան մեջ — ԽՍՀՄ վեցերորդ տեղից — ուր կանգնած ենք մենք այժմ — գրավելու յետ յերրորդ տեղը: Մեզնից առաջ են լինելու միայն Գերմանիան և Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները: Քարածուխի արտահանման մեջ հինգերորդ տեղից կանցնենք չորրորդ տեղը:

Շնորհիվ սոցիալիստական ժնադարային գեպի վոր կողմն են կասարկելու դասակարգային ուժերի տեղափոխումները

Ժողովրդական տնտեսութեան զարգացման հինգամյա պլանի կիրառումն ընդունված է կուսակցական XVI կոնֆերենցիայի կողմից և անագին հեղափոխութեան և կատարելու դասակարգերի փոխադարձ հարաբերութեանների մեջ: Յերկրի սոցիալիստական սեկտորը, սոցիալիստական տնտեսութեանը չափազանց զարգանալու յետ և իրմով վորոշելու յետ ԽՍՀՄ ամբողջ եկանոմիկայի դեմքը: Կապիտալիստական տարրերի ուժը խիստ ջլատված կլինի: Յերկրի սոցիալ-եկզնոմիական դեմքը լիովին փոխվելու յետ: մենք կունենանք սոցիալիզմի դուրեղ աճումն մեր յետամնաց յերկրում: Յերկրի սոցիալական առաջադիմութեանների, դասակարգային ուժերի փոփոխութեան և տեղափոխման մասին կարելի յետ դատել հինգամյակի այն տվյալներից, վոր վերաբերում են յերկրի հիմնական ֆոնդերի կառուցման ու բաշխման փոփոխութեաններին՝ ըստ այդ ֆոնդերի սոցիալական ծագման: Յետ 1927/28 թ. յերկրի հիմնական ֆոնդերը բաժանում են սոցիալիստական, համայնացված սեկտորի և մասնավոր (գյուղացիական տնտեսութեան հետ միասին) սեկտորի միջև համարյա հավասար կերպով, ապա հինգ տարուց հետո, համայնացված սեկտորի հիմնական ֆոնդերին պատկանալու յետ արդեն յերկրի բոլոր ֆոնդերի յերեք քառորդ

մասը: Պետական և կոոպերատիվ սեկտորին 1927/28 թ. պատկանում է յերկրի բոլոր ֆոնդերի 52,7%, մասնավոր սեկտորին ընկնում է 47,3%: 1932/33 թվին դրուժյունը խիստ փոխվում է: Պետական և կոոպերատիվ (համայնացված) սեկտորը ունենալու յե 68,9%, մասնավորը — միայն 31,1%: Պետական սեկտորը 51,0%-ից աճում է մինչև 63,6%: Կոոպերատիվ սեկտորը, թեև իր տեսակարար կշիռը սաստիկ զիջում է պետականին, սակայն իր զարգացման արագությամբ սաստիկ գերազանցում է նրան: Կոոպերատիվ սեկտորի հիմնական ֆոնդերը աճելու յեն 1,7%-ից մինչև 5,3%:

Մասնավոր սեկտորի հիմնական ֆոնդերը հինգամյակի ընթացքում կորցնում են իրանց սկզբնական ֆոնդերի ավելի քան մի յերրորդ մասը — 16,2%, այսինքն՝ 47,3%-ից (1927/28 թվին) կրճատվում է մինչև 31,1%:

Ավելի ուժեղ է զարգանալու սոցիալիստական սեկտորի արտադրելիք ընդհանուր պրոդուկցիան: Սոցիալիստական սեկտորի տեսակարար կշիռը արդյունաբերության մեջ աճելու յե 80% մինչև 92%, գյուղական տնտեսության մեջ — 2% մինչև 15%, այսինքն ավելանալու յե 7,5 անգամ: Մանրավաճառային շրջանության մեջ սոցիալիստական սեկտորը 75%-ից աճելու յե մինչև 91%, այսինքն համարյա ամբողջովին կլանելու յե մանրավաճառային շրջանառությունը:

Կոլստոգների յեվ սովկտոգների աճումը

Նիշվում է կոլստոգների և սովկտոգների բուռն աճումն. նրանց տեսակարար կշիռը գյուղական տնտեսության մեջ չափազանց աճելու յե, նրանք բոլորովին բացառիկ ազդեցություն են ունենալու մեր յետամնաց, մանր-սեփականա-

ման այդ տեմպը, յերբ նույնիսկ եկոնոմիական բուռն զարգացման պերիոդում, ինչպիսին, որինակ, Ռուսաստանը ապրում էր 1900 — 1912 թ., պրոդուկցիայի և ազդային յեկամտի աճումը չէր հասնում այն տեմպին, վոր նիշվում է հինգամյակի պլանով»:

Առաջ բերենք նաև հայտնի եկոնոմիստ Բազարովի կարծիքը, վորը իրեն դասում է մարքսիստների շարքում: Նա յեղ հնարավոր չէ համարում արագ տեմպ ընդունել: Այստեղ հետաքրքիր է նկատել, վոր նրա կարծիքով արագ տեմպին խոչընդոտ հանդիսացող պատճառներից մեկը կայանում է նրանում, վոր «...այժմ արդեն մեր միջին աշխատավարձը ավելի բարձր է քան 1913 թվին, իսկ այդ նշանակում է, վոր կուտակման պրոցեսի տեմպը այժմ ավելի դանդաղ է քան 1913 թվին»:

Բուրժուական պրոֆեսուրների շարժումն են կանգնում նայել աչ ուկրոնիսները

Այլ ուկրոնիստները մեր կուսակցության մեջ հինգամյակի նիշած տեմպերը նույնպես մեր յերկրի ուժից վեր են համարում և պնդում են նրանց նվազեցման վրա: Նրանք ցանկանում են նվազեցնել մանավանդ արտադրության միջոցների արտադրության զարգացման տեմպը, յերկրի ինդուստրալիզացիայի հիմքի տեմպը, վոր կոչված է խթան լինելու ամբողջ արդյունաբերության և ամբողջ ժողովրդական տնտեսության զարգացման համար: Այսինքն թվում է, վոր յեթե մենք այն միջոցներով, վոր դնում ենք ծանր արդյունաբերության մեջ (կամ, ասենք քիմիական արդյունաբերության մեջ, վոր գյուղական տնտեսությունը մատակարարելու յե քիմիական պարարտացման միջոցներով և դաշտերի ֆեռտիլիզատորների դեմ կռվելու միջոցներով), զարգացնենք մեր թեթև արդյունա-

բերությունը (վորը մեքենաներ, տրակտորներ, խովաններ և այլն չի արտադրում, այլ արտադրում է լոկ սպառման իրենդեններ, որինակ չիթ, մահուդ, կոշիկներ և այլն), իսկ խովաններ, տրակտորներ և քիմիական պարարտացման միջոցները գնենք արտասահմանում, մենք, իբր թե, ավելի շուտ կգարգացնենք մեր տնտեսությունը և ավելի շատ շահույթ կստանանք այդ գումարներից:

Լավ, իսկ ի՞նչ անենք այն դեպքում, յեթե կապիտալիստները չցանկանան ծախել մեզ իրանց մեքենաները (յենթադրենք հենց այդ նույն թեթե տեքստիլ արդյունաբերության համար) կամ չցանկանան ծախել մեզ քիմիական պարարտացման միջոցներ: Ի՞նչ անենք, դադարեցնենք զաշտերի մշակումը, կանգնեցնենք մեր ֆաբրիկները ու գործարանները: Կապիտալիստներին հենց այդ է հարկավոր: Նրանք սրտատրոփ սպասում են այդ որին: Այն ժամանակ նրանք մեզ իրանց մատներով կխեղդեյին:

Սակայն կուսակցությունը յերբեք այդ քայլը չի անի: Այն իրանց կուրսությամբ պրոլետարիատի գիկտատուրան մղում են դեպի իմպերիալիստների լուծը: Ուստի և կուսակցությունը անխնա պայքարելու յե այն աջերի դեմ, վորոնք չեն ցանկանա հրաժարվել իրանց փրսակար իդեաներից, վոր նրանց ներշնչել են կապիտալիստներն ու կուլակները:

Ո՞վ է իրավացի

Սակայն մեզ կարող են հարցնել. — անցյալ տարիների պրակտիկայով հաստատվում է արդյոք զարգացման այդպիսի արագ տեմպի հնարավորությունը: Կյանքից վերցրած փաստերը սովորաբար ամենալավ արդումենտներ և ապացույցներն են: Տեսնենք թե ինչպես եր զարգանում մեր տնտեսությունը

Հինգամյակի նիշած զարգացման տեմպը գերազանցում է Ամերիկայի զարգացման բոլոր տեմպերը և առհասարակ պատմության մեջ մինչև այժմ հայտնի զարգացման բոլոր տեմպերը: Մեր տարեկան աճման միջին տոկոսը հավասար է 20 — 22%: Հասկանալի յե, վոր զարգացման այս անլսելի տեմպը կարելի յե բացատրել բացառապես մեր պրոլետարական պետության առավելություններով և առանձնահատկություններով: Յեվ ահա հենց այդ բանն է վոր չեն կարողանում հասկանալ բուրժուական ամենախոշոր գիտնականները: Նրանք կասկածի յեն յենթարկում մեր զարգացման սոցիալիստական տեմպի հնարավորությունները և կրկնում են մեր կորուստն այդ ճանապարհին:

Բուրժուական գիտնականներն անընդունակ են հասկանալու յե ինչպես բանվորներն առանց կապիտալիստների կարող են այդպես արագ զարգացնել իրենց յերկիրը

Այդպես, բուրժուական ամենախոշոր գիտնականներից մեկը, Գրինեկիյ, դեռ 1918 — 1919 թ. պնդում եր, վոր առանց արտասահմանյան կապիտալի մեր արդյունաբերությունը Հոկտեմբերյան հեղափոխությունից հետո անկարող է զարգանալ: Վառելիքի արտահանման և չուգունի արտադրության զարգացման նրա նշանակած տեմպը շատ ավելի նվազ եր քան այն տեմպը, վոր մենք նիշում ենք այժմ:

Յեվ նույն իսկ այդ տեմպն ել, ինչպես հավատացնում եր Գրինեկիյն, հնարավոր է միայն արտասահմանյան կապիտալի ընդարձակ մասնակցության դեպքում: Նրա հաշվով մեր արդյունաբերությունը կարիք ունի 15—20 միլիարդ (վոսկով) ներդրումի:

Նա յենթադրում եր, վոր յերկրի ներսում կարելի կլինի գտնել վոչ ավելի քան 4 — 5 միլիարդ ուրելի, իսկ մնա-

ցած 12 — 15 միլիարդ ռուբլին (վոսկով) պետք է վերցվեն արտասահմանից: Յեթե Գրինսեցկու ծրագիրն իրագործվիր, մեր յերկիրը անյեղանելի աղքատության մեջ կընկնեք և արտասահմանյան կապիտալի ճորտը կդառնալ:

Յեւլ այժմ, հեղափոխությունից 10 տարի հետո, բուրժուական գիտնականները շարունակում են թուփակի պես կրկնել այն, ինչ վոր Գրինսեցկին առհասարակ ասել է 1918 թվին:

Բուրժուական պրոֆեսորների կարծիքները մեք պլանի մասին

1927 թ. բուրժուական պրոֆեսոր Ա. Ա. Նիկիտսկին հինգամյա պլանի առթիվ գրում էր, վոր «պլանի տեմպը սաստիկ չափազանցված է... Պլանում ընդունած տեմպի ոգտին բերած արդւումենտները համարյա միշտ զուր են անցնում: Հարկավոր է ավելի զգուշ և իրական պլան»:

Ձհասկանալով և հեգնելով պրոլետարիատի դիկտատուրայի այն առավելություններն ու առանձնահատկությունները, վորոնք մեր կարծիքով ապահովում են զարգացման արագ տեմպը, Ա. Ա. Նիկիտսկին գրում էր, վոր այդ արդւումենտները «համարյա վոչ մի արժեք չունեն» և վոր «միայն յերրորդ (!) հինգամյակում կարելի է սպասել ներկա և հետեյալ հինգամյակում կատարված կապիտալ ծախքերի զգալի ազդեցությունը մեր զարգացման տեմպի վրա»:

Նույնը գրում էր պրոֆեսոր Ա. Վայնշտեյն: Նա ցույց էր տալիս վոր «հինգամյակի հիմնական պակասությունը զարգացման պրոբկտի մեջ է... չափազանց արագ տեմպի մեջ է, վոր ուժից վեր է և իրական չէ»:

Իսկ եկոնոմիստ Ա. Դեդեն իր մի հոդվածում քմծիծաղ հարցնում է. «Ինչպես կարելի յե լուրջ ընդունել զարգաց-

ւակրգի տեսակարար կշռի ավելացման և նրա դեկավարիչ դերի զորեղացման տեսակետից: Դա կհանդիսանա պրոլետարիատի դիկտատուրայի ամրացման հիմնական պայմանը:

Սխառ աճելու յեն նաև յերկրագործական բնակչության յեկամուտները, չնայած վոր, ինդուստրիալիզացիայի տեմպի արագացման հետևանքով, յերկրագործական բնակչության յեկամուտների բաժինը պակասում է՝ 49,8% -ից մինչև 42,5%: Այդպես, հինգամյակի վերջը յերկրագործական բնակչության յեկամուտները ավելանալու յեն 67%-ով:

Միաժամանակ աճում է և պետության միացյալ բյուդջեն (նետոտ): Հինգամյակում բյուդջեն 19 միլիարդ ռուբլուց հասնում է 51 միլիարդի (աճումն 166,7%): Ժողովրդական յեկամտի վերաբերմամբ 1932/33 թվին բյուդջեն կազմելու յե 30,9%, փոխանակ 25,9%՝ 1927/28 թվին: Բյուդջեյի տեսակարար կշռի ավելանալը ժողովրդական յեկամտի նկատմամբ՝ ժողովրդական յեկամտի միաժամանակ բարձրացումով — ամենալավ ապահովությունն է ժողովրդական տնտեսության առաջադիմության՝ լայնացրած վերարտադրության հիմունքով:

Հինգամյակի նախագծած բյուդջեյի աճումը հնարավորություն է տալու, վոր ժողովրդական տնտեսության ֆինանսավորումը, նախընթաց հինգամյակի հետ համեմատած, լայնացվի չորս անգամ (339%), և սոցիալ-կուլտուրական կարիքների համար միջոցներ բաց թողնվի յերեք անգամ ավելի (276%):

Հինգամյակի իրագործելու յե Լենինի պահանջ — հասնել յեւ գերազանցել կապիտալիստերին

Արդյոք հինգամյակի նիշած զարգացման տեմպը ապահովում է ընդ. Լենինի պատգամը — «եկոնոմիական և տեխնիկական տեսուկետից հասնել և գերազանցել առաջադեմ կա-

պիտալիտական յերկրները»։ Յեթե մենք համեմատենք մեր և կապիտալիտական յերկրների զարգացման տեմպը, ապա կտեսնենք, Վոր հինգամյակի նիշած ուղին վճռականապես մոտեցնում է մեզ այդ հիմնական խնդրի իրագործման։

Ինչ արագությամբ եր զարգանում մեր յերկիրը
կապիտալիստների որո՞ք

Նախ տեսնենք, թե ցարական Ռուսաստանում ինչ դրուժ թյուն եր տիրում։ Հեղափոխությունից առաջ Ռուսաստանի արդյունաբերության պրոդուկցիայի աճումն սովորական տարիներում կազմում եր 3% և նույնիսկ ավելի պակաս։ Զարգացման միջակ տարիներում աճումը հասնում եր 5%։ Վերջապես զարգացման ամենաբարենաջող տարիներում աճումը հասնում եր 8%։ Այդպես եր իրերի դրությունը ցարական Ռուսաստանում, ուր աշխատանքի ժառանգության պատճառով արտասահմանյան կապիտալի մեծ միջամտություն կար։

Մեր սոցիալիստական զարգացման տեմպը օտս ավելի արագ
է քան կապիտալիստական Ամերիկայի զարգացման
ամենաարագ տեմպը

Վերցնենք, որինակ, այնպիսի յերկիր, ինչպես Հյուսիսային Ամերիկայի Միացյալ Նահանգները, վորը կապիտալիստական բոլոր յերկրների միջև զարգացման ամենաարագ տեմպ ունի։ 1900 — 1890 տասնամյակում աճումը հավասար եր 4%։ 1890 — 1880 տասնամյակում աճումը հավասար եր 4,9%։ 1880 — 1870 տասնամյակում աճումը հավասար եր 5,8%։ 1870 — 1760 թ. աճումը հասնում է 8%։ Աճման ամենաարագ տեմպը 70 — 80 տարի սրանից առաջ եր, 1850 — 1860 թ., յերբ աճումը հասնում եր 8,7%։

տիրական, ցարացրիվ գյուղական տնտեսության բարեփոխման վրա։ 1933 թվին, համայնացված սեկտորում մասնակցելու յեն մոտ 20 միլիոն մարդ։ Յանքսի մակարդակի համարյա մեկ հինգերորդ մասը պատկանելու յե համայնացված սեկտորին (սովխոզներին և կոլխոզներին) և հասնելու յե 26 — 27 միլիոն հեկտարի, վորից 5 միլիոն հեկտար սովխոզներին և 22 միլիոն հեկտար կոլխոզներին։ Դա 1933 թ. մեզ հնարավորություն կա համայնացված սեկտորից ստանալու մոտ 84 միլիոն ցենտներ ապրանքային հաց կամ 500 միլիոն փթից ավելի, դրա թվում կոլխոզներից սպասվում է մոտ 50 միլիոն ցենտներ, իսկ սովխոզներից վոչ պակաս քան 34 միլիոն ցենտներ։

Յեթե ներկայումս վորեն 10% կուլակներ և ունևորմիջակ գյուղացիք ամբողջ ապրանքային հացի (վոր շուկա յե հանվում վաճառելու համար) 30% ունեն իրանց ձեռքում, հինգամյակի վերջը համայնացված սեկտորից մենք պետք է ստանանք ապրանքային հացի վոչ պակաս քան 40%։ Դա բավականաչափ կամրացնի պրոլետարական պետության դիրքերը և քաղաքներին մատակարարելու գործը կազատի այն կուլակներից, վորոնք հացի խոշոր պահեստներ են իրենց մոտ պահում և վորոնք կատաղի կերպով զիմադրում են սոցիալիստական սեկտորին։

Ինչպես է իրագործվելու ընկ. Լենինի
կոոպերատիվային պլանը

Ընկ. Լենինի պատգամը, նրա կոոպերատիվային պլանը հինգամյակի վերջը մեծ մասամբ իրագործված կլինի։

Կոլխոզների ընդհանուր պրոդուկցիայի բաժինը ավելի քան 10 անգամ մեծանալու յե։ Յեթե 1927/28 թ. նա հա-

վասար եր 1%, 1932/33 թ. հասելու յե 11,4%: Մանր կոռուպերատիվ արդյունաբերութեան պրոդուկցիայի բաժինը մեծանալու յե ավելի քան 2,5 անգամ, — 19,4% ից հասնելու յե 53,8%: Մանրավաճառային շրջանառութեան կոռուպերացումը 60,2%-ից հասնելու յե 78,9%:

Ինչպես են ավելանալու բանվորների յեւ գյուղացիների
յեկամուսները

Ժողովրդական յեկամուտը ամեն տարի ավելանալու յե վոչ պակաս քան 12% և հինգամյակի վերջը ավելի քան կրկնապատկվելու յե, այն է՝ 1927/28 թվի 24,4 միլիարդ ռուբլուց 1932/33 թվին հասնելու յե 49,7 միլիարդի։ Դա չորս անգամ գերազանցում է ժողովրդական յեկամտի զարգացման տեմպը ցարի ժամանակ, և գերազանցում է ամեն մի բուրժուական յերկրի տնտեսության զարգացման տեմպը։

Արդյունաբերական բանվորների ռեալ (փաստական) աշխատավարձը հինգամյակի վերջը ավելանալու յե 71%: Բանվոր դասակարգի յեկամտի բաժինը ամբողջ ժողովրդական տնտեսության յեկամտի մեջ 32,1%-ից հասնելու յե 37%: Դատառանձին նշանակություն և ստանում ամբողջ բանվոր դա-

IV. ԳՅՈՒՂԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ
ՅԵՂ ՄԻՋԱԿ ԳՅՈՒՂԱՑԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԿԱՅԻՆ
ԹԵԹԵՎԱՑՈՒՄՆ

XVI Լուսինոֆերենցիայի քննության յենթակա յերկրորդ հարցը—«գյուղական տնտեսության զարգացման ուղիները և միջակ գյուղացիության հարկային թեթեացման» հարցն էր։ Այդ հարցի մասին զեկուցեց ընկ. Կալինինը (նախագահ Ս.յդ հարցի մասին զեկուցեց ընկ. Կալինինը (նախագահ ՍՍՀՄ ԿԳԿ)։ Թեև հիմնական հարցերում գյուղական տնտեսության զարգացման ուղիները նախալծոված են ամբողջ տնտեսության զարգացման հինգամյա պլանով, այնուամենայնիվ, նկատելի առնելով մեր յերկրում գյուղական տնտեսության ահագին նշանակությունը, այդ հարցը հատուկ քննության յենթարկվեց։

Ինչ ուղղությամբ և զարգանում գյուղական սննետուրքյունը կապիսալիզմի ուրիշ: Շահագրգռված են արդյո՞ւ չհավոր լիել միջակ գյուղացիները, վոր գյուղական սննետուրքյունը զարգանա կապիսալիստական ուղիով

Թե ե ինչպես պետք է զարգանա և ինչպես է զարգանալու
գյուղական տնտեսությունը պրոլետարիատի դիկտատուրայի
որոք, ռւր, ինչ ուղիով և ինչ ուղղությամբ է ընթանալու
նրա զարգացումը — այդ հարցերը բանվորների, չքավոր և
միջակ գյուղացիների համար ահագին նշանակութուն ունեն:

Ինչպես եր գարգանում գյուղական տնտեսությունը կապիտալիզմի ժամանակ, Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը նրից առաջ: Կապիտալիզմը ծծում եր գյուղի վերջին հյուսթերը: Կապիտալիզմի ժամանակ գյուղի բազմամիլիոն մասսաները դատապարտված էին աղքատություն և մահացման: Բարեփոխում էին միայն կալվածատերերի և կուլակների կապիտալիստական տնտեսությունները:

Ինչպես եր ապրում չքավորությունը, մանր գյուղացիական տնտեսությունն առհասարակ: Հողի հատվածները (նաղենները) այնքան չնչին էին, վոր, ինչպես ասում էին ժամանակ, գյուղացին չգիտեր թե «ուր արածացնի իր հավը»: Չքավոր գյուղացիությունը լծկան չուներ. գութան չուներ, պաշարն էլ մինչև գարուն հերիք չեր անում, հացահատիկը հերիք չեր անում ցանքսի համար: Այդ բավական չեր. ցարական հարկերը անխնա խեղդում էին: Չքավոր գյուղացիության մի մասը կուլակների և կալվածատերերի ցմահ ճորտեր եր դառնում, իսկ մյուս մասը թողնում եր իր նաղենները և քաղաք եր դիմում աշխատանք գտնելու համար: Իսկ ինչ եր կատարվում միջակ գյուղացիության հետ, նրանց դրությունն ավելի լավ չեր: Բավական ե, վոր մի անբերրի տարի հասներ կամ մի ուրիշ դժբախտություն պատահեր, — միջակ տնտեսությունները քայքայվում էին և վոչնչանում: Միջակ գյուղացիների մեծ մասը չքավորների շարքն եր անցնում: Մյուս մասը, ամենաչնչին մասը յեթե հաջողում եր ամեն տեսակ միջոցներով գութն հանել և գարգանալ, կուլակների շարքն եր անցնում և իր հարևանի դժբախտության վրա իր բարեկեցությունն եր շինում: Գյուղացիության տնտեսությունների բարեփոխումը կապիտալիզմի որոք անհնարին ե: Կարող են գութն հանել լոկ հատհատ տնտեսություններ, ուրիշի աշխատանքի շահագործման

պայմաններում յերկրի սոցիալիստական բարեփոխման անլսելի դժվարությունները անխուսափելի կերպով առաջ են բերում ազգաբնակչության մանր-բուրժուական խավերում թուլամորթության և տատանումների արտահայտություններ: Այդ տատանումները ազդեցություն են գործում բանվոր դասակարգի վորոշ շերտերի վրա, և յերբեմն ել Համկի (բ) առանձին շարքերի վրա: Կուսակցության տատանվող անդամների մեջ սկսվում և ծագել դժգոհություն՝ շնորհիվ սոցիալիստական ինդուստրիալիզացիայի արագ տեմպերի, հոգնածություն, յերկյուղ և չկամություն՝ կուլակի և նեպմանի վրա սոցիալիստական գրոհը առաջ տանելու: Այդ ոպպորտունիստական տարրերի շեղումը լենինյան սոցիալիստական շինարարության ուղեգծից, թուլացնում և պրոլետարիատի դասակարգային դիրքերը: Կուսակցության միջի աջ ոպպորտունիստ-ոպկոնիստների տատանումները ներկա պայմաններում ամենախոշոր վտանգ են ներկայացնում կուսակցության ընդունած՝ սոցիալիզմի շինարարության հինգամյա պլանի խափանման: Ամենաանխնա պայքար, ամենաանխնա դիմադրություն պետք և ցույց տալ բոլոր ոպկոնիստներին, վորոնք խանգարում են կուսակցության լենինյան գլխավոր ուղեգծի իրականացմանը: Մանավանդ մեր պայմաններում ամենից առաջ մեծ դիմադրություն պետք և ցույց տալ կուսակցության աջ, ակնհայտ ոպպորտունիստական տարրերին և այն բոլորին, ովքեր հաշտվողական վերաբերմունք ունին դեպի նրանց: Առանց այդ վճռական պայքարի ընդդեմ բոլոր թեքումների, հինգամյա պլանի առաջադրած սոցիալիստական շինարարության խնդիրների լուծումն ապահովված չի լինի: XVI կուսկոնֆերենցիան միաժամանակ ցույց տվեց, վոր հինգամյա պլանի իրագործումը «հնարավոր և աշխատավոր լայն մասսաների և մանավանդ

բանվոր դասակարգի ակտիվութեան ու կազմակերպվածութեան հզորագույն ամօսան հիման վրա միայն»։ Բանվոր դասակարգի միլիոնավոր մասսաներին ամեն կերպ մասնակից անելով սոցիալիստական շինարարութեանը և տնտեսութեանը ղեկավարելու գործին, ամեն կերպ ծավալելով սոցիալիստական մրցումը, միլիոնավոր մասսաների ինքնաքննադատութեանը ընդդէմ պետապարատի բյուրակրատիկական խեղաթուրումների — միայն այդ դեպքում հնարավոր կլինի հինգամյա պլանի իրագործումը, ինչպես մեզ ցոյց ետալիս XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը։

տուրական, արտադրական և այլն ոգնութեան ցույց տալով, — ավելի ու ավելի յե ամբապնդելու իր ղեկավարող դերը։

Սմբապնդվելու յեն պրոլետարական դիկտատուրայի եկոնոմիական և քաղաքական դերքերը՝ դասակարգային թշնամիների հետ մղվող պայքարում — թե յերկրի ներսի և թե համաշխարհային բուրժուազիայի նկատմամբ։

Զգալի կերպով բարձրանալու յե ազգային հանրապետութեանների, յետամնաց ռայոնների և շրջանների տնտեսական և կուլտուրական մակարդակը, վերոնց ամենաանխիղճ կերպով խեղդում եյին ցարիզմի ժամանակ։

Սմբապնդվելու յե յերկրի ինքնապաշտպանութեան ընդունակութեանը և ուժը։

Կատարված կլինի մեծագույն առաջադիմութեան՝ Լենինի և կուսակցութեան հետեյալ լոզունգի իրականացման գործում — «հասնել և գերադանցել առաջագեմ կապիտալիստական յերկրները տեխնիքական և եկոնոմիական տեսակետից»։

Հինգամյա պլանի իրագործման համապահին մեծագույն դժվարութեանն եմ կանգնած

Ժողովրդական տնտեսութեան դարգացման հինգամյա պլանը — ինչպես վերոշել ե XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը — «սոցիալիստական լայնածավալ գրոհի ծրագիրն ե»։ Նրա իրականացման ուղիի վրա հսկայական դժվարութեաններ են կանգնած։ Մեր յերկրի տեխնիքական և եկոնոմիական յետամնացութեանը, բազմամիլիոն ցաքուցրիվ գյուղական յետամնացութեանները կողբելով աշխատանքի հիման ցրական տնտեսութեանները կողբելով աշխատանքի հիման վրա վերականգնելու չափազանց բարդ գործը, աշխարհում միակ սոցիալիստական յերկրի դրութեանը, վոր շրջապատ-

ված է ամեն կողմից կատաղած իմպերիալիստական զիջա-
տիչների խիտ շարքով, — այդ ամենը մեր առաջ հինգամ-
յակի պլանի իրագործման համար մեծագույն դժվարություն-
ներ են կանգնեցնում: Կապիտալիստական տարրերի դիմա-
դրությունը, վորոնք կատաղի կերպով պաշտպանվում են
սոցիալիստական պրոլետարիատի աճող գրոհից, առաջ է բե-
րում դասակարգային կռիվի չտեսնված սրումն: Դա իր հեր-
թին ավելի է մեծացնում և հինգամյա պլանի իրագործման
դժվարությունները:

Հինգամյա պլանը կարելի չէ իրագործել միմիայն վորոշ
պայմաններում:

Այդ պայմանները թված են XVI կուսկոնֆերենցիայի
բանաձևի մեջ: Այդպես՝ արդյունաբերությունը բնագավառում
անհրաժեշտ է պրոդուկցիայի ինքնարժեքը իջեցնել 35%,
շինարարության բնագավառում դեռ ևս ավելի — ամբողջ
50%: Արդյունաբերական աշխատանքի արտադրողականու-
թյունը պետք է ավելանա 110%, դաշտերի բերքայնու-
թյունը պետք է բարձրանա 35%, ցանքսի մակարդակը
պետք է լայնացվի 22%: Պետք է անխնա կռիվ հայտա-
բարվի արտադրության մեջ պրոդուկտների դեմ և այլն:
Պետք է ապահովվի արտադրության սոցիալիստական ու-
ցիոնալիզացիայի իրագործումը, պետք է բարձրացվի և ամ-
րացվի աշխատանքի ղեկավարման: Պետք է ստեղծել կար-
միր սպեցիալիստների նոր կազմեր՝ բանվոր դասակարգի
միջից: Պետք է ամեն կերպ ուժեղացվին և ամրապնդվին
պլանային և կարգավորիչ սկզբունքները ժողովրդական
տնտեսության սխեմում:

Հինգամյակի պլանի իրականացումը բանվոր դասակար-
գից պահանջելու չէ ուժի, կամքի, ընդունակությունների
ծայրագույն լարումն: Դասակարգային կռիվ սաստկանալու

այդ նախընթաց տարիների ընթացքում: Արդյունաբերության
պրոդուկցիայի աճման տեմպը, Պետպլանի տվյալների հա-
մաձայն, 1926 — 1927 թ. — 17% էր, իսկ հետագա տարիների
համար՝ 8%, 9% և 8% էր: Բոլոր բուրժուական պրոֆե-
սորներն և գիտնականներն ժամանակին միաբերան հայ-
տարարում էյին, վոր այդ տեմպը ժողովրդական տնտեսու-
թյան համար չափազանց ֆրասկար է: Մենք արդեն առաջ
ենք բերել այդ գիտնականների հայտարարումները: Իսկ
ի՞նչ դուքս յեկավ իրոք: Իրոք, այդ տեմպը, վոր բուրժուա-
կան եկոնոմիստները անիրական և անիրագործելի էյին
համարում, գերազանցվեց: Իրականությունը գերազանցեց
Պետպլանի նիշած ամենաբարձր սահմանները:

Համեմատենք այդ թվերը:

1926/27 թ. համար նիշած 17% աճման փոխարեն, աճումն
արտահայտվեց 19%-ով: 1927/28 թ., փոխանակ ծրագրած
12%, աճումն արտահայտվեց կրկնակի թվով — 23%-ով:
1928/29 թ. Պետպլանը աճումն ընդունում է 9%, իսկ իրոք
մենք ունենք 20% և նույնիսկ մի քիչ էլ ավելի: Պետպլանը
ամեն տարի սխալվում էր — մեր աճումը նվաստացնում: Այդ-
պիսով Պետպլանը ստիպված էր պաշտպանվել վոչ այնքան
բուրժուական գիտնականների հարձակումներից, վորոնք մե-
ղադրում էյին նրան չափազանցված և անիրագործելի պլան-
ներ ծրագրելու մեջ, վորքան կենդանի իրականությունից,
վորի յետից նա չէր կարողանում հասնել:

Փաստերը համառ բաներ են: Նախընթաց տարիների
պրակտիկան և հաջողություններն մեղ ամենալավ առհա-
վատչյա յեն նիշած պլանների իրագործելիության համար:

Բերած թվանշանները և հաշիվները, վոր ծրագրված են
հինգամյակի պլանով, մաքսիմալ չափով ապահովում են
կուսակցության լենինյան ուղեգծի իրականացումն:

ինչ նշանակութիւնն և տալիս հինգամյակին XVI կուս-
կոնֆերենցիան

XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը հինգամյա պլանին
հետեյալ բնորոշումն և տալիս:

Արտադրութեան միջոցների արտադրութեան՝ վորպես յեր-
կրի ինդուստրիալիզացիայի հիմքի, զարգացումն ապահով-
ված և մաքսիմալ չափով:

Մենք ունենալու յենք սոցիալիզմի ուժեղացման վճռո-
ղական աճումն թե քաղաքում և թե գյուղում՝ ի հաշիվ
կապիտալիզմի մնացորդների: Լայն մասսաներին կոոպե-
րացման յենթարկելով, կոլլեկտիվ աշխատանքի աճմանը և
միջակ-չքաղաք գյուղացիների անհատական տնտեսութուն-
ների ուժեղացմանը նպաստելով և զրանց միջոցով ուժեղ
պայքարելով կուլակութեան շահագործման դեմ, — կարելի
կլինի գյուղացիութեան միլիոնավոր մասսաներին ներս քաշել
սոցիալիզմի շինարարութեան մեջ:

Գյուղական տնտեսութունը չափազանց յետամնաց և.
նա չի բավարարում արդյունաբերութեան որեցոր աճող կա-
րիքները, ուստի և զրանով խանդարում և նրա հետագա
ծաւալմանը. չափազանց յետամնաց և նաև հացահատիկների
արտադրութունը. նա չէ բավարարում պրոլետարական
քաղաքի որեցոր աճող բնակչութեան պահանջները. — այդ
թերութիւնները հինգ տարւա ընթացքում ընդհանուր առ-
մամբ պիտի վերացվեն:

Բարձրանալու և բանվոր դասակարգի և գյուղի աշխատա-
վոր մասսաների նյութական և կուլտուրական մակերևութը:

Պրոլետարիատը — գյուղացիական աշխատավոր մասսա-
ների հետ ունեցած իր դաշինքը ամրացնելով, նրանց կուլ-

կոմունիզմի ժամանակ, պրոլետարիատի և գյուղացիութեան
դաշինքը արտահայտվում էր կապիտալիստների և կաւլա-
ծատերերի դեմ զինված պայքար մղելու ռազմական դա-
շինքով, յենթե նեպի առաջին՝ վերականգման շրջանում պրո-
լետարիատի և գյուղացիութեան դաշինքը արտահայտվում
էր մեծ մասամբ ապրանքների փոխանակութեան մեջ (առ-
կառուր), — ապա այժմ հասել և նեպի նոր շրջանը, յերբ
պրոլետարիատը գյուղացիութեան հիմնական մասսաների հետ
իր դաշինքն իրականացնելու յե սմիշկայի (զոդման) ն ո Ր
ձևերի հիման վրա: Դա լինելու յե «արտադրական»
կապի վրա, արտադրական ոգնութեան, կազմակերպութեան
և գյուղի արտադրական կոոպերացման վրա հիմնված սմիշկա:
Սոցիալ գյուղատնտեսական մեքենաների, տրակտորի, գու-
թանի և այլն ոգնութեամբ, կոլլեկտիւներ և սոկխոզներ ին-
տենսիվ զարգացման շնորհիվ պրոլետարիատը այդ նոր
հիմքի վրա, առանց հրաժարվելու սմիշկայի բոլոր հին
ձևերն ոգտագործելուց, առավել ևս կամրապնդե իր դա-
շինքը աշխատավոր բազմամիլիոն գյուղացիութեան հետ:

Աջերը չեն հասկանում սմիշկայի նոր ձևերը

Սակայն գյուղի վերակառուցման այդ սոցիալիստական
ուղին պարզ և վոչ բոլորի համար: Այդ ուղին մի քանիսների
սրտովը չէ:

Պարզ և, վոր կապիտալիստական տարրերը, բոլոր կու-
լակները կատաղաբար դիմադրելու յեն սոցիալիստական
գրոհին, գյուղի սոցիալիստական բարեփոխման, վոր նիշել և
XVI կուսկոնֆերենցիան: Դժվարագուցն պայքար և սպասում
մեկ այդ վորոշումներն իրականացնելու համար:

Մեր կուսակցութեան շարքերում գոյութիւն ունին աշուկոնիստներ, ուղղորտունիստական տարրեր, վրոնք կցանկանային հանգստանալ, մի քիչ սպասել, մի փոքր յետաձգել սոցիալիզմի գործը կապիտալիզմի վերջին արձագանքների վրա, վոր դեռևս կենդանի է մնացել շնորհիվ այն հանգամանքի, վոր մեր յերկրում չափազանց գերակշռւած է յետամնաց մասնավոր-սեփականատիրական մանր արտադրութիւնը: Այ տարրերը վախենում են բաց պայծար սկսել ամբողջ ֆրոնտով կապիտալիստական տարրերի դեմ: Նրանք յերկուդված են սպասովոյ պայծարի դժվարութիւններէ: Նրանք պատրաստ են զիջումներ անելու կուլակ տարրերին՝ միայն թե խոստովեն դասակարգային կովին սուր կերպարանք տալուց: Ուստի և նրանք դեմ են սովխոդների ուժեղացում շինարարութեան ու կոլխոզների արագ զարգացման, և ուզում են ամեն տեսակ դյուրութիւններ տալ կուլակին: Նրանք հետևում են «կուլակի ներածումը սոցիալիզմի մեջ» բոլորովին վոչ լենինյան կորստարեր թեորիային և «միջակ գյուղացուն անընդհատ զիջումներ անելու» անհրաժեշտութեան, վոր իրոք վոչ այլ ինչ է յեթե վոչ անընդհատ զիջումներ կուլակին:

Յերբ ընկ. Լենինը ասում եր միջակ գյուղացուն անելիք զիջումների մասին, նա ամենից առաջ նկատի ունեւր միայն միջակ գյուղացուն և նրան սահմանափակում եր խիստ վորոշ շրջանակներով: Նա ասում եր, վոր միջակ գյուղացուն կարելի յէ զիջումներ անել կոմունիզմի իրականացնելու միջոցներ ընտրութեան ընտրութեան միայն, և վոչ թե կոմունիզմի շինարարութեանից հրաժարվելու իմաստով: Յեթե Լենինը ասում եր զիջումների մասին, նա միշտ նկատի ունեւր լոկ այն տեսակ զիջումներ, վորոնք վոչ թե թուլացնում, այլ ամրապնդում են պրոլետար-

դական կոոպերատիւներ կազմակերպելու մեջ եւ Բացի դրանից խորհրդային իշխանութիւնը զարգացնելու և կազմակերպելու յէ սովխոզներ, ուր բատրակ և չքավոր տնտեսութիւնները կարող են գործադրել իրանց ուժերը: Կոոպերատիւային լայն ծավալով իրագործումը նույնպէս նպաստելու յէ չքավոր-միջակ տնտեսութիւնների զարգացման և նրանց կոոպերացման գործին: (Հինգամյակի վերջը կոոպերատիւային ընդգրկելու յէ հացահատիկների կուլտուրաների 85%): Այս հարցում առանձին դեր է խաղալու մենք նա-տրակտորային կայանները, վորոնք ամբողջ գյուղեր և ուղիներ — սրանց գյուղացիական տնտեսութիւններն ու աշխատանքը կոոպերացման կենթարկեն:

Չքավոր և միջակ տնտեսութիւնների կուլեկտիւիզացիային ուղին — դա միակ ուղին է, վորը չքավոր և միջակ տնտեսութիւնները զարգացնելով և դրանք կուլակների կախումից ազատելով, վոչ միայն սահմանափակում է կուլակի աճումը, այլև արմատապէս և ընդամիշտ վոչնչացնում է կուլակին:

XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևում առաջ է բերված ընկ. Լենինի խոսքերը, ուր ուղղակի ասված է. — «Յեթե գյուղացիական տնտեսութիւնը կարող է ավելի զարգանալ, անհրաժեշտ է ապահովել նաև հետագա ընթացքը»: Նշանա-տնտեսութիւնը զարգանա, դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, յեթե մենք ցանկանում ենք, վոր գյուղացիական տնտեսութիւնը զարգանա, դա հնարավոր է միայն այն դեպքում, յեթե մենք կապահովենք նրա հետագա ընթացքը: Իսկ ինչպէս է կայանում այդ հետագա ընթացքը, հետագա ընթացքը կայանում է նրանում, «վորպէսզի ամենաաւելի շահավետ և ամենայնտեսակ մանր, անշատ գյուղացիական տնտեսութիւնը աստիճանաբար միավորվել և կազմել հասարակական խոշոր յերկրա-

ևառուրը կուլակի ձեռքից կորչում է կոռպերացիան, վորը անընդհատ զարգանում է:

Սակայն այս բոլորը բավական չէր լինի կուլակներին լիովին վոչնչացնելու համար: Չնայած այն բոլոր ահագին ոգնու-թյան, վոր պետությունը ցույց է տալիս չքավոր և միջակ գյուղացիության, մենք չենք կարող այսօր բոլոր չքավոր-ներին լծկան, գութան և այլն տալ: Այդ ուղղությամբ պե-տությունը հնարավոր չեղածն անում է: Բայց այդ բոլորը դեռ շատ անբավական է՝ կուլակներին ընդմիշտ վոչնչաց-նելու համար: Յեթե մեզ նույնիսկ հաջողվի բոլոր չքավոր-ներին մեկ մեկ ձի (լծկան) տալ, միևնույն է, մի քանի ժամանակից հետո չքավորների մի մասը կքայքայվեր և կուլակները նորից առաջ կգային: Բացի դրանից, հայտնի չէ, վոր գյուղացիական առանձին տնտեսության համար ձին շահավետ չէ: Առանձին մանր տնտեսության մեջ ձին (ինչպես և մյուս բոլոր գյուղատնտեսական ինվենտարը, մանավանդ խոշորը) ոգտավետ չէ, իրան չի արգարացնում: Այդ տեսակ թզուկ տնտեսության մեջ ձին լիովին չի ոգ-տագործվում: Նա, ըստ պատկերավոր արտահայտության, «լավում է իր տիրոջը»: Ստացվում է մի տեսակ կախարդ-ված շրջան:

Կոլխոզները յեվ սովխոզները չփախուցնելից կազմեն
կուլակներից

Այստեղ միակ իսկական, ամենավստահելի և ամուր
յեղը — դա գյուղացիական տնտեսությունների արտադրա-կան միավորումների մեջ է, չքավոր և միջակ տնտեսու-թյունների կոլլեկտիվ միավորումներ կազմակերպելու մեջ է, միակ յեղը — կոմունաներ, արտելներ և այլ տեսակ արտա-

և ուրիշին քայքայելու գնով: Կապիտալիզմի ժամանակ կա-տարվում է գյուղացիություն, այսպես կոչված, դիֆերենցիա-ցիա: Կատարվում է գյուղացիության շերտավորումն յերկու հակառակ թշնամի բանակներով. — մի կողմից՝ շահագործող կուլակներ և կալվածատերեր, մյուս կողմից՝ շահագործման կուլակներ: Միջակ գյուղացիությունը չէր գոհ աղքատացող չքավորների: Միջակ գյուղացիությունը չէր կարող խուսափել այդ վիճակից: Նա բեկվում էր յերկու մասի — մեծ մասը հեռագնետ քանդվում էր և չքավորների շարքն էր անցնում, իսկ փոքր մասը կապիտալիստական լամբակի յեր փոխվում, կուլակ էր դառնում: Դա գյուղա-ցիություն հիմնական մասսաների աղքատացման ցավագին պրոցեսս էր:

Այդպես էր կապիտալիզմի ժամանակ: Կապիտալիզմի որոք գյուղացիություն համար ուրիշ ուղի չկա:

Պրոլետարական հեղափոխությունը արմատապես փոխեց գյու-ղական տնտեսության զարգացման ուղիները

Հոկտեմբերյան հեղափոխությունը գյուղացիության դրու-թյան մեջ ահագին փոփոխություններ մտցրեց. նա վոչ միայն կալվածատերերից խլեց հողը, այլև կուլակներից վերցրեց ավելորդ հողերը: Վերցրած այդ ավելորդ հողերը տրվեցին չքավորներին և միջակ գյուղացիներին:

Հեղափոխությունը վոչնչացրեց և վնասեց կալվածատե-րերին, իսկ կուլակներին զրկեց իրենց կարողությունից: Ի հաշիվ խոշոր կալվածատիրական և կուլակային հողերի, հեղափոխությունը ավելացրեց գյուղացիական ահագին մաս-սաների հողի նադեհները: Կատարվեց գյուղացիության, այսպես կոչված, նիվելլիրովկա, այսինքն գյուղացիական ահագին մասսաների տնտեսությունների հավասարեցումն:

Հեղափոխությունից առաջ չքավոր և միջակ գյուղացիները հողի սարսափելի նեղություն ելին կրում, իսկ կուլակները (գյուղացիության 20%) ունեյին գյուղացիական հողերի 40%: Ել չենք ասում այն մասին, վոր հողի մի խոշոր մասն ել պատկանում եր պամեշչիններին, ցարական ընտանիքին, վանքերին, յեկեղեցիներին և այլն: Դրանցից բոլոր հողերը խլվեցին և հանձնվեցին չքավորներին ու միջակներին: Այժմ կուլակ գյուղացիությունը, վորի տոկոսը 20%-ից իջել և 4%-ի, ունի գյուղացիական հողերի միայն 5 1/2%-ը:

Սակայն կուլակի հարցը այնքան ել հեշտ չէ, Հեղափո-
խությունը կալվածատերերին մի հարվածով միանգամ
ընդմիջող վոչնչացրեց: Կալվածատերերին վոչնչացնել և վրոն-
տել համեմատաբար այնքան ել դժվար չէր: Կուլակության
վոչնչացման գործը ավելի դժվար ե և շատ ավելի բարդ:
Վորովհետեւ չքավորութան զարգացումը:

Ինչպես անհնք վոր չբավոր և միջակ գյուղացիները չբայբայվին: Ինչ պետք է անել, վորպեսզի նորից կուլակը գլուխ չբարձրացնի, վորպեսզի առհասարակ կուլակությունը վոնչնացվի: Այդ բոլոր հարցերի ամփոփ պատասխանը կա-

50

ինչպես այդ միանգամայն ճիշտ ասել և XVI հոսկոնֆե-
րենցիան — թե ինչ ուղիով և գնալու գյուղական տնտեսու-
թյան զարգացումը — սոցիալիստական թի՞ կապիտալիս-
տական ուղիով:

XVI կոնֆերենցիայի առաջարկած գործնական միջոցները

միջոցները»։

«Կոնֆերենցիան – ասված է բանաձևում—լուսակցության հատուկ ուշադրությունն է դարձնում՝ բերքի բարձրացման միջոցների մասին Կենտգործկոմի նստաշրջանի դեկլետի իրականացման համառ և տևական աշխատանքի անհրաժեշտությունը»։

վրա» (բերքը 5 տարվա մեջ 35^{1/10} բարձրացնելու մասին որենքը)։

«...ստացանել հողաշինա-

Հեղափոխությունից առաջ չքավոր և միջակ գյուղացիները հողի սարսափելի նեղություն եյին կրում, իսկ կուլակները (գյուղացիութեան 20%) ունեյին գյուղացիական հողերի 40%: Եւ չենք ասում այն մասին, վոր հողի մի խոշոր մասն եւ պատկանում եր պամեշչիկներին, ցարական ընտանիքին, վանքերին, յեկեղեցիներին և այլն: Դրանցից բոլոր հողերը խլվեցին և հանձնվեցին չքավորներին ու միջակներին: Այժմ կուլակ գյուղացիութեանը, վորի տոկոսը 20%-ից իջել և 4%-ի, ունի գյուղացիական հողերի միայն 5 1/2%~ը:

Ինչպես եւ քնդմիտ վոչնչացնելու կուլակին խորհրդային իշխանութիւնը

Սակայն կուլակի հարցը այնքան եւ հեշտ չէ: Հեղափոխութեանը կալվածատերերին մի հարվածով միանգամ ընդմիշտ վոչնչացրեց: Կալվածատերերին վոչնչացնել և վճռաւոր համեմատաբար այնքան եւ դժվար չէր: Կուլակութեան վոչնչացման գործը ավելի դժվար եւ և շատ ավելի բարդ:

Վորովհետեւ չքավորութեան շատ մեծ մասը դեռ ևս վոչ լծկան, վոչ գութան և վոչ եւ ուրիշ գյուղատնտեսական մեքենաներ ունի, նրանք դատ դատ անկարող են իրանց նագելները մշակել: Ստիպված են դիմել կուլակին վորպեսզի նա վորոշ վճարով կամ աշխատանքի դեմ տա իր լծկանն ու ինվենտարը՝ չքավորի հողը մշակելու համար: Հին պատմութեանը նորից կրկնվում եւ նորից սկսվում եւ գյուղացիութեան շերտավորումը, նորից սկսում եւ զարգանալ կուլակը:

Ինչպէս անենք վոր չքավոր և միջակ գյուղացիները չքայքայվեն: Ինչ պետք եւ անել, վորպեսզի նորից կուլակը գլուխ չբարձրացնի, վորպեսզի առհասարակ կուլակութեանը վոչնչացվի: Այդ բոլոր հարցերի ամփոփ պատասխանը կա-

ինչպես այդ միանգամայն ձիշտ ասել ե XVI կուսկոնֆերենցիան — թե ինչ ուղիով ե գնալու գյուղական տնտեսութեան զարգացումը — սոցիալիստական թե՛ կապիտալիստական ուղիով:

Կոնֆերենցիայի ընդունած ժողովրդական տնտեսութեան հինգամյա պլանը, յերկրի ինդուստրիալիզացիայի ու ժեղացրած տեմպը, սովխոզների և կոլխոզների փութացրած զարգացումը, պրոլետարական պետութեան ոգնութեանը չքավոր և միջակ գյուղացիների անհատական տնտեսութեաններին՝ վերջիններս բարգավաճելու և կուլակի կախումից ազատագրելու գործում — այդ ամենը ամբողջապէս և լիովին ապահովում են գյուղական տնտեսութեան, և առհասարակ ժողովրդական տնտեսութեան զարգացումը սոցիալիստական ուղիով:

XVI կոնֆերենցիայի առաջադրած գործնական միջոցները

Այդ նույն նպատակի համար կոնֆերենցիան մանրամասն մշակել և մատնանշել ե «գոգման նոր ձևերի ամրացման և միջակին հարկային դյուրութեաններ տալու գործնական միջոցները»:

«Կոնֆերենցիան — ասված ե բանաձևում — կուսակցութեան հատուկ ուղադրութեանն ե զարձնում՝ բերքի բարձրացման միջոցների մասին Կենտրոնականի նստաշրջանի դեկրետի իրականացման համառ և տեական աշխատանքի անհրաժեշտութեանը»: (բերքը 5 տարվա մեջ 35% բարձրացնելու մասին որենքը):

Կոնֆերենցիան առաջարկել ե «արագացնել հողաշինարարութեան ավարտման ժամկետները» և վերացնել առաջին հերթին ցանքսերի ցիրուցան, ընդմիջվող, յերկարաձիգ և հեռակա վիճակը:

խատանք, անհրաժեշտ է ստեղծել խոշոր, համայնա-
կան հողագործություն, ըստ տեխնիկայի վերջին խոսքի,
միաժամանակ չմոռանալով աջակցություն ցույց տալ չքա-
վորների և միջակների անհատական գյուղացիական տն-
տեսությունների զարգացմանն ու բարձրացմանը: — Վոր
կողմից էլ մոտենալու լինենք, — միշտ նույն յեղրակացու-
թյան ենք գալիս — անհրաժեշտ է ստեղծել խոշոր, հասա-
րակական տնտեսություններ և դրանք շուտափույթ զար-
գացնել, անհրաժեշտ է չքավոր և միջակ տնտեսություն-
ները միացնել կոլտնտեսությունների մեջ, անհրաժեշտ է
կազմակերպել խոշոր սովխոզներ:

XVI կուսկոնֆերենցիայի հաստատ հայտարարեց, վոր —
«կապիտալիստական անհատական խոշոր տնտեսու-
թյունների ստեղծմանը խորհրդային իշխանությունը հա-
կադրում է խոշոր հասարակական տնտեսության
ստեղծման պրոլետարական մեթոդը՝ արտադրական կո-
ոպերացիան, կոլեկտիվիզացիայի միջոցով, վոր կոլլեկ-
տիվ աշխատանքի սկզբունքի հիման վրա հնարավոր-
ություն է տալիս մանր և ամենամանր տնտեսություն-
ներին խորհրդային իշխանության աջակցությամբ և ղեկա-
վարությամբ խոշորանալ և հասնել տեխնիկայի ու կուլտու-
րայի բարձրագույն աստիճանին»: Կոնֆերենցիայի հարցն
այսպես է դնում. — «Ո՞վ է ղեկավարելու տնտեսության
զարգացման գործը, — կուլակը թե սոցիալիստական պետու-
թյունը: Այս հարցի լուծումից է կախված լինելու պրոլե-
տարական դեկտատուրայի վիճակը, գյուղի բաղձամիլիոն
աշխատավոր մասնանների վիճակը»:

Արդյոք գյուղացիական մասնաններն կպահպանեն իրանց
դաշինքը բանվոր դասակարգի հետ, թե՞ թույլ կտան խզել
իրանց կապը բանվորների հետ, — դա կախված է նրանից —

Թե ինչու աչեի խոսակցությունները գյուղական սիստեմայի
դեգրադացիայի վերաբերմամբ վոնրայի գրպարսբույուն և
կուսակցության հասցեյին

Այլ ուկլոնիստներն «իրանց ոպպորտունիստական պլատ-
ֆորմը» (իրանց հայացքները)... քողարկում են «գյու-
ղական տնտեսության դեգրադացիայի» (գյուղական տնտե-
սության իբր թե շարունակվող անկման) վերաբերյալ ան-
սուլթյան իբր թե շարունակելու: Նրանք մեղադրում են կուսակ-
միտ խոսակցություններով: Նրանք մեղադրում են կուսակ-
ցությունը նրանում, վոր գյուղական տնտեսությունը շնոր-
ցությունը նրանում, վոր գյուղական տնտեսությունը վոչ թե
հիվ կուսակցության սխալ քաղաքականության վոչ թե
զարգանում այլ հետզհետե ավելի ու ավելի ընկնում է:
Դա — զրպարտանք է կուսակցության հասցեյին: Այլ ուկլո-
նիստները դուրս են տալիս դեգրադացիայի մասին, «չնա-
նիստները դուրս են տալիս դեգրադացիայի մասին, «չնա-
յաժ գյուղացիական տնտեսության բարձրացման անհեր-
քելի նշաններ, նրա վորակային բարձրացման», —
ինչպես ասված է XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևում:
«Գյուղական տնտեսության զարգացման ուղիների և միջակ
գյուղացու հարկային թեթևացումները» վերաբերմամբ XVI
կոնֆերենցիայի ընդունած բանաձևում ցույց է տրված,
կոնֆերենցիայի ընդունած բանաձևում ցույց է տրված,
վոր — «Իբրև հետևանք վերականգման շրջանի, չքավոր
և միջակ գյուղացիությունը մշակում է վոչ
միայն իր նաղելնի հողերը, այլ և նախկին կա-
վածատերերի հողերի հիմնական մասը, նաև
կուլակներից խլած և կադյոննի հողերը: Յեթե
գյուղացիական տնտեսությունը անկման դրության մեջ
լինի, չքավոր և միջակ գյուղացիները չեյին կարող մշակել
այն հողերը, վոր նրանք ստացել են շնորհիվ Հոկտեմբերյան
հեղափոխության: Ավելի ևս: Այն ժամանակ նրանց հին

նազեկնի հոգերը տատախակով կծածկվեյին: Միաժամանակ, — ասում ե բանաձևը, — չքավոր և միջակ տնտեսությունները արտադրական միջոցներով ապահովելու գործը լավ հիմքի վրա դրվեց և տնտեսությունները ավելի զարգացան: Անասուններով տարեց-տարի գյուղացին ավելի և ավելի յե ապահովվում: Գյուղացիական ցանքսերի համար գյուղատնտեսական մեքենաներով ապահովված են ավելի, քան նախատեսված մյուս շրջանում: 1928/29 թ. գյուղատնտեսական մեքենաների մատակարարումը 2,25 անգամ ավելի յե քան նախատեսված մյուսը: Հանքային պարարտացման միջոցները առաջին անգամ են գործադրվում գյուղացիական դաշտերի տեխնիքական կուլտուրաների համար: Տրակ-տորները, վոր հեղափոխությունից առաջ ամեն և ի ն չեյին գործադրվում գյուղացիական տնտեսության մեջ, տարեց-տարի ավելի ու ավելի տարածում են գտնում: (1928/29 թ. տրակտորների թիվը հասնում ե 36.000): Մի շարք տեխ-նիքական կուլտուրաներ, վորոնց ցանքսը հեղափոխությունից առաջ կալվածատերերի արտոնությունն եր կազմում, ամուր արմատներ են գցել գյուղացիական դաշտերում (որի-նակ՝ ճակնդեղը), և տեխնիքական կուլտուրաների ցանք-սերը գերազանցում են նախատեսված մյուս չափը ավելի քան 60%, և այլն և այլն: Հարց ե ծագում — կա-րելի՞ յե արդյոք դրանից հետո գյուղացիական տնտեսու-թյան «գեզրադացիայի» մասին փչել: Իհարկե չի կարելի: Կարելի յե խոսել կուլակների տնտեսության զեզրադացիայի մասին, սակայն պրոլետարիատի դիկտատուրան կուլակ-ների մասին հողս չի տանում: Այդ նրա գործը չե: Նա հողում ե միմիայն չքավորների և միջակ գյուղացիների մասին: Կուլակների տնտեսությունների մասին ցավ ու դարդ քաշել կարող են լուկ նրանց պնակալեղները: «Կուսակ-

ըրիստոնքացիներէն Սյունիչ աջ ուկլորնիստները շարունակ
սայթաքում են — միջակ գոլուպցուն շփոթում կուլակի հետ,
զիջում են ուղում անել կուլակին, պաշտպանելով կուլակ
տնտեսութեաների վարձագման անհրաժեշտութեանը։ Ընկ.
Ֆրումկինը, վոր պաշտպանում է աջերի հայաքները, այդ-
պես ել ասում եր — «Մենք չպետք է խանգարենք կուլակ
տնտեսութեաների արտադրութեան»։ Դա վռնչով չի տար-
բերվում եկոնոմիստ Կոնդրատիևի բուրժուական տեսակե-
տից, վոր ասում եր թե «պետք է վճռականապես վերջ
դնել գոլուլի ամրացող, ուժեղ խավերի դեմ մղվող եկոնո-
միստի դժուր դիրքին»։ Դա ըստ ելութեան պրոլետարիատի
միակա՛ն պայքարին»։ Դա ըստ ելութեան պրոլետարիատի
միակա՛ն պայքարին»։ Դա ըստ ելութեան պրոլետարիատի
միակա՛ն պայքարին»։ Դա ըստ ելութեան պրոլետարիատի

Նրանք ղեմագործիական ձևով սկսեցին սրել գյուղացիու-
թյունը բանվոր դասակարգի դեմ, մեղադրելով կուսակցու-
թյունը նրանում, վոր, իբր թե, կուսակցությունը գյուղացիու-
թյան վերաբերմամբ «ռազմա-ֆեոդալական եքսպլուատա-
ցիայի» ռեժիմ է անցկացնում:

Ինչու. յեն մեր բռնամիները համակրանք արժանայտում աղերին

Կուսակցություն հասցեյին աջերի ուղղած այդ մեղադրանքներն անմիջապես մեծ համակրանքով բերան առան արտասահմանյան հակահեղափոխականները: Բելոգվարդեյական „Последн. Новости“ թերթը իր առաջաբանում գրում էր, վոր «... մեծ ուշադրությամբ են արժանի խորացած «աջ» իդեոլոգիայի զարգացման մասին տեղեկությունները: Այդ տեսակ իդեոլոգիայի բացակայությունը մինչև այժմ աջ ուկլոնի գլխավոր թույլ կողմերից մեկն էր»: Բելոգվար-

65

դեյական «Последние Новости» թերթը չափազանց համա-
կրանքով շնորհավորում է աջ ուկրոնիստներին նրանց իդեո-
լոգիայի համար, վոր նրանք հակադրում են կուսակցության
իդեոլոգիային:

«Последние Новости» այնուհետև ի հաճույս բեկողվար-
դեյցիներին հետևյալն է գրում աջ ուկրոնի մասին. «պրոլե-
տարական դիկտատուրայի և գյուղացիության հարաբերու-
թյունները «ռազմա-ֆեոդալական» ռեժիմի բնույթ է կրում:
Սոցիալիզմի այդ շինարարությունը վոչ այլ ինչ է յեթե
վոչ «խանի տուրք»: Այդ է մի քանի աջերի հիմնական
միտքը — շարունակում է «Последние Новости»: Մեր աջ
ուկրոնիստները հակառակ իրանց ցանկության ջերմ յեր-
կրպագուններ են ձեռք բերում ամենաթունդ բեկողվարդեյ-
ցիների շարքում: Աջերին համակրանք արտահայտելով «Пос-
ледние Новости» հանձնարարում է նրանց «անել մի քայլ
ևս վոր պետք է պսակի աջերի հայեցակետը»... «Ռազմա-
ֆեոդալական ռեժիմի» լիկվիդացիայի խորացրած ծրագիրը,
«Последние Новости» կարծիքով, պետք է «դառնա ամբողջ
կոմունիստական դիկտատուրայի լիկվիդա-
ցիայի ծրագիր»:

Ահա թե ինչ է անխուսափելի կերպով դուրս գալիս
աջերի խոսքերից: Իրանց ուղղորդիչին կուրուսթյան շնոր-
հով անա թե ինչ չեն հասկանում աջ ուկրոնիստները:
«Ամբողջ կոմունիստական դիկտատուրայի լիկվիդացիա»,
պրոլետարիատի դիկտատուրայի վոչնչացում — անա թե
ինչ է հետևում աջերի մեղադրանքներից, վոր նրանք
վոճրալի անպատասխանատվությամբ կուսակցության վրա
յեն արդու մ:

ձեռն, վոր այդ միջոցները, հացի գների բարձրաց-
ման համար ձեռք առած միջոցների հետ միասին, պետք է
միջակի շահագրգռությունը ուժեղացնեն, վոր-
պեսզի նա ամեն կերպ աշխատի բարձրացնել իր տնտե-
սության կուլտուրական և տեխնիքական մակարդակը:

Նոր գյուղատնտեսական հարկը պակասեցվում է 50 միլ-
լոնը: Ցանքսադաշտերի լայնացման նպատակով չքաղոր
և միջակ տնտեսությունների ցանքսերի ամբողջ ավելցուկը
և միջակ տնտեսությունների յանքսերի ամբողջ ավելցուկը
2 տարվա ընթացքում իսպառ ազատվում է հարկից: Չքա-
ղոր և միջակ այն տնտեսությունները, վորոնք իրենց տն-
տեսություններում կկիրառեն հողագործական այն պարզ
միջոցները, վոր նախատեսված են բերքայնության բար-
ձրացման վերաբերյալ որենքներում, գյուղատնտեսական
հարկերի նկատելի դեղջ են ստանում: Միջակ տնտե-
սությունների վերաբերմամբ կտրականապես արգելված է
սոցիալիստական հարկադրման հողվածը: Վորպեսզի
գործադրել անհատական հարկադրման հողվածը: Վորպեսզի
գյուղացիները կարողանան «վաղորդք կատարել իրենց հա-
շիվները և ավելի պլանաչափ ու մտածված կերպով տանել
շիջները և ավելի պլանաչափ ու մտածված կերպով տանել
իրենց տնտեսությունների աշխատանքը, յեկամտի ընդհա-
նուր միջին չափերը, վոր վերաբերում են տնտեսապա-
հան, դաշտային և արոտային տնտեսություններին՝ վո-
րոնցով վորոշվում է գյուղատնտեսական հարկի գումարը,
առաջուց սահմանվում են յերեք տարվա համար:

Նոր հարկով — շատ անդամներ ունեցող տնտեսություննե-
րին գիշուհներ են արվում: Նկատելի արտոնություններ են
սահմանված այն տնտեսությունների համար, վորոնք գործ են
դնում ցանքսերի բաղմացան սխտեմ: Սրա հետ միաժամանակ
կուլակային տնտեսությունների հարուստ մասի համար (միջին
թվով ամբողջ Միության տնտեսությունների 2-ից մինչև 3
տոկոսը) լիովին կպահպանվի անհատական հարկադրումը:

«Կոնֆերենցիան պահանջում է բոլոր կուսակցական և խորհրդային աշխատողներին—հարկի գործնական կիրառման միջոցին ապահովել, վոր խիստ պահպանվի հեղափոխական որինականություն, և թույլ չտրվի վորևեայնպիսի շեղում, վոր վատացնելու յե հարկատուի դրությունը: Գյուղատնտեսական հարկի ճշտորեն կիրառումը տեղերում ահագին նշանակություն ունի: Կոնֆերենցիան մատնանշում է, վոր «այդ ասպարիզում հեղափոխական որինականության յուրաքանչյուր խախտումն հատկապես ֆեասակար է համարվում գյուղացիության՝ դեպի խորհրդային իշխանությունն ունեցած վստահության և բանվոր դասակարգի ու գյուղացիական հիմնական մասսաների միության ամրապլնդման տեսակետից»:

«Գյուղում չքավոր և միջակ մասսաներին կուլակային և այլ տեսակի կապիտալիստական տարրերի կողմից շահագործելուց պաշտպանելու գործում՝ գործկոմների և խորհուրդների աշխատանքների հաջողության չափանիշը պիտի դառնա այն բանը, թե ինչ չափով են նրանք հանդիսանում դեկավորներ՝ գյուղատնտեսության բարձրացման գործում, խոշոր համայնական գյուղատնտեսության կազմակերպման գործում և չքավորական ու միջակային անհատական գյուղացիական տնտեսությանը արտադրական ոգնություն ցույց տալու գործում»:

Կոնֆերենցիայի սույն վորոշումից յերևում է թե ինչպիսի մեծ նշանակություն է տալիս XVI կուսկոնֆերենցիան և ամբողջ կուսակցությունը գյուղատնտեսության բարձրացման խնդրին և աշխատավոր գյուղացիության ընդարձակ մասսաների դրության բարելավման գործին:

V. ՊԱՅԲԱՐԸ ԲՅՈՒՐՈՒՐԱՏԻՉՍԻ ԴԵՄ

Մեր յերկրի սոցիալիստական վերաշինությունը պահանջում է խորհրդային ապարատից մեծ լարվածություն. մեր ապարատը պետք է ընդունակ և հարմարեցված լինի «վերակառուցման» այն նպատակին, վոր դրված է նրա առաջ XVI կուսկոնֆերենցիայի վորոշումներով:

«Խնդուստրալիզացիայի առաջադրած տեմպը իրականացնելու համար, գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման գործի նախաձեռնումը — ինչպես մատնանշում է XVI կոնֆերենցիայի ընդունած բանաձևը՝ բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարելու հարցի առթիվ — նոր պահանջներ են դնում ամբողջ պետական ապարատի առաջ, նրա աշխատանքի վորակը բարձրացնելու համար»:

«Ժողովրդական տնտեսության հինգամյա պլանի առաջադրած մեծամեծ խնդիրները... չեն կարող լուծվել առանց պետական ապարատի իրական բարելավման... առանց խորհրդային յերկրի պահանջներին չբավարարող և մաշված-հնացած վարչական ձևի վերացման»: Հենց դրա համար՝ կուսակցությունը XVI կուսկոնֆերենցիայում ամենավճռական կերպով կոչ արեց՝ կռիվել խորհրդային ապարատի բյուրոկրատական ալյանդակությունների դեմ: Ներկա պայմաններում «բյուրոկրատիզմի դեմ պայքարը՝ ապարատը պարզացնելու և եփանացնելու և դա՝ մասսաներին մոտեցնելու համար... առանձնապես լուրջ խնդիր է դառնում»:

այն վիճակին, վոր կուսակցական դիրեկտիվները (դեկավարող ցուցմունքները, վորոշումները) և կառավարական վորոշումները արագ և ստույգ իրագործվեն, — սա ստուգման առաջին խնդիրն է: Ճշմեղ հասնել այն վիճակին, վոր դիրեկտիվների չիրագործման առիթ տվող պատճառները վերացվեն — դա ստուգման յերկրորդ խնդիրն է: Սակայն այս բոլորը բավական չէր լինի: Կվձ — ԲԳՏ աշխատանքը պետք է այնպես լինի կառուցված, վորպեսզի «գործնական փորձով ստուգվի այդ իսկ դիրեկտիվների ուղիղ լինելը»: Անհրաժեշտ է, վոր փոխադարձաբար ստուգվեն — կենտրոնի կարգադրությունները՝ տեղերի պրակտիկայով, իսկ տեղերի պրակտիկան՝ կենտրոնի դեկավարությունով: Կատարման ստուգման և տեղերի փորձը պետք է ծառայեն հիմք — մատնանշում է բանաձևը — ամբողջ պետական և տնտեսական ապարատը սխտեմատիկ կերպով վերափոխելու և բարելավելու համար:

Ինչո՞ւ յե հարկավոր մտքել խորհրդային ապարատը

Կոնֆերենցիան մեծ ուշադրություն հատկացրեց խորհրդային ապարատի անձնական կազմի բարելավման հարցին: Խորհրդային ապարատի մեջ — հիմնարկներում ներս են սողոսկել ֆեոսակար տարրեր, խորհրդային որենքները աղավաղողներ, կուլակի և նեպոմանի հետ համերաշխ գործողներ, վորոնք խանգարում են պայքարելու քաջքուլի և նրա հովանավորողների դեմ, աշխատավորների կենսական կարիքներին բաժրեց, չինոքիկորեն, բյուրոկրատավարի վերաբերվողներ, վատնիչներ, կաշառակերներ, սաբոտաժիկներ (խորհրդային իշխանություն հիմքերը դանդաղ փորողներ), ֆեոսատուներ և ծուլներ: Այս

բոլոր՝ բանվոր դասակարգին թշնամի և ոտար տարրերը սողոսկել են խորհրդային ապարատը և ծանր քարերի նման կախվել են խորհրդային ապարատի վտոքերից ու հսկայական խոչընդոտ են դարձել սոցիալիզմի կառուցման և աշխատավոր լայն մասսաներին ապաստարկման գործում: Ուստի «խորհրդային ապարատի անձնական կազմի բարելավման նպատակով կոնֆերենցիան առաջարկում է Բանվորա-Գյուղաշխատակու կոնֆերենցիան առաջարկում է Բանվորա-Գյուղաշխատակու կոնֆերենցիան — պրոֆմիոսթյուններին մասցիական Տեսչությունը, — պրոֆմիոսթյուններին, գյուղացիներին և կոնսուլթամբ և բանվորներին, գյուղացիներին և կոնսուլթամբ և բանվորներին լայն մասսաների կոնտրոլի ու ծառայողներին լայն մասսաների կոնտրոլի տակ՝ կազմակերպել խորհրդային ապարատի «ստուգման» այն բոլոր տարրերից, վորոնք չեն համապատասխանում այն պահանջներին, վոր սոցիալիստական շինարարություն հուժկու թափը առաջադրում է խորհրդային ապարատին:

Յեղկրի սոցիալիստական վերակառուցման խնդիրները պահանջում են՝ «պետական վարչական ամբողջ ապարատի սխտեմատիկ վերանորոգում», այն լիովին «համապատասխանեցնելով մեր տնտեսության սխտեմին և սոցիալիստական շինարարության խընդիրներին»:

Ի՞նչ է նշանակում կատարման ապակենսունացում յեղիկավարման կենսունացում

«Ապարատի սխտեմատիկ վերափոխությունը, — ինչպես մատնանշում է բանաձևը, — պիտի ընթանա ոպերատիվ փուլից փուլի ապակենտրոնացման դժով, միաժամանակ՝ հիմնական խնդիրներում՝ պլանավորման և ղեկավարման կենտրոնացմամբ»: Սա նշանակում է, վոր ոպերա-

տիւ ֆունկցիաները, այսինքն ամբողջ գործադրական աշխատանքը պետք է ինչքան կարելի յե լիովին՝ ապակենտրոնացվի: Սա ինչ է նշանակում: Կենտրոնը, գլխավոր ղեկավարող մարմինները պետք է իրենց ազատեն ստորագաս մարմինների աշխատանքին ավելորդ միջամտությունից: Կենտրոնները պետք է հրաժարվեն տեղերի նկատմամբ մանր գործերում խնամակալի դեր կատարելուց: Տեղերին, անմիջական գործադիր մարմիններին պետք է մեծ ինքնուրույնություն տրվի: Դա նրանց հնարավորություն կտա ավելի լայն ու լիակատար կերպով ծավալել իրենց նախաձեռնությունը (հնարագիտությունը, իրենց ձեռներեցությունը, չափասելով վերից՝ ցուցմունքի կամ հիշեցման), անորինելու իրենց ընդունակությունը, ձկունությունը, և իրենց ստեղծագործական ունակությունները: Ահա թե ինչ է նշանակում ապակենտրոնացումը:

Առանց բանկորների լիզ գյուղացիների ոգնությամբ չի կարելի հաղթահարել բյուրոկրատիզմը,

VI. Համկկ (բ) ԱՆԴԱՄՆԵՐԻ ՅԵՎ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԻ ԶՏՄԱՆ ՈՒ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Համկկ (բ) պրոլետարիատի կուսակցությունն է, նրա առաջավոր ջոկատը: Կուսակցությունը իր մեջ է առնում բանվոր դասակարգի լավագույն, ամենագիտակից և ակտիվ, հեղափոխության գործին ու սոցիալիզմին անձնվեր ներկայացուցիչներին: Կուսակցության վրա դրված է հրակայական պատասխանատու մի խնդիր — վոչ միայն զնալ իր դասակարգի առաջից, այլ և իր յետևից տանել բանվոր դասակարգը, իսկ սրա միջոցով՝ նաև աշխատավոր գյուղացիությունը և աշխատավորության բոլոր մասսաները: Կուսակցությունը ղեկավարում է սոցիալիզմի շինարարությունը: Այն հսկայական մեծ խնդիրները, վոր առաջադրել է XVI կուսկոնֆերենցիան — պահանջելու յեն կուսակցության կողմից ղեկավարության ըստ ամենայնի ուժեղացումն և ընդլայնումն: Սոցիալիզմի հաջող կառուցումն, սոցիալիզմի կառուցման գործի հաջող ավարտումն մեր յերկրում, վորի (սոցիալիզմի) ուղիները գործնականորեն նախագծել է XVI կուսկոնֆերենցիան, պրոլետարիատի կուսակցությունից պահանջելու յեն կուսակցության ղեկավարության վորակի բարձրացումն, այդ ղեկավարության բարդացումն, սոցիալիստական շինարարության բոլոր բնագավառների ընդգրկումն կուսակցական ղեկավարությամբ: Սա կուսակցությունից պահանջելու յեն առանձնահատուկ

լարվածություն, իր ամենալավ ուժերի մոբիլիզացիան, կուսակցության գտումն այն բոլոր տարրերից, վորոնք անընդունակ են մեր յերկրի կապիտալիստական, կուսակային-նեպմանական տարրերի դեմ սկսված սոցիալիստական արշավի առաջավոր շարքերում գտնվել:

Զտումը կոգնի կուսակցությանը ուժեղացնել պայքար մանր-բուրժուական օտերի դեմ

«Յերկրի տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման շրջանում, յերբ դա կապված է քաղաքի և գյուղի կապիտալիստական տարրերի դեմ սոցիալիստական արշավի և դասակարգային կովի սրման հետ, կուսակցությունը — մատնանշում է XVI կուսկոնֆերենցիայի բանաձևը — պետք է հատուկ խնամքով վերաքննի իր շարքերը նրա համար, յորպեսզի ուժեղացնի մանր-բուրժուական տարրերի ազդեցության դեմ ընդգրկմադրությունը, դարձնի կուսակցության ավելի միատարր, ավելի մարտունակ՝ ժողովրդական տնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման դավարությունները հաղթահարելու գործում»: Հենց սա յեն կուսակցության գտման նպատակը վոր XVI կուսկոնֆերենցիան վորոշել է իրագործել: Կոնֆերենցիայի բանաձևում առաջին բերվում ընկ. Լենինի խոսքն այն՝ մասին, թե «կառավարական կուսակցությանը անխուսափելիորեն ձգտում են կպչել կարյերիստներն ու շրջակիկները Մեր մեջ վորոշ են կոչվել և խաբում են մեզ, վորոնք ներս են խցկվել մեր մեջ, նրա համար, վորովհետև կոմունիստներն այժմ իշխանում են թյան գլուխ են կանգնած»: Բանաձևի մեջ մատնանշվում է վոր «պետական, տնտեսական, պրոֆիտությունական և նույն-

խսկ կուսակցական ապարատների գրեթե բոլոր ողակներում բյուրոկրատացած տարրերի ներկայութիւնը, իսկ վերոջ տեղերում, մանավանդ գյուղի ստորին ապարատում, բուրժուա-մեշչանական վերասերման տարրերի, կուլակներին փարածներին, կուսակցութեան դասակարգային դիժը խեղաթյուրող տարրերի ներկայութիւնը վերը հիշատակած ապարատներում,—գյուղում և քաղաքում գտնված լավագույն պրոլետարական տարրերի մուտքը կուսակցութեան մեջ դանդաղեցնում և, թուլացնում և սոցիալիստական շինարարութեան թափը, հաճախ բանվորների և դրոշմագիտների լայն մասսաներում անվստահութիւնը և ներշնչումը դեռ կուսակցութեան և խորհրդային իշխանութեան ձեռնարկումները»։

Բանվոր դասակարգը կոզմի կուսակցությանը՝ վոր վերջինս
զսվի անպեսք սարրերից

ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱԾ ԳՐՔԵՐԻՑ ՊԱՀԵՍՏՈՒՄ ԿԱՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼՆԵՐԸ

Ազգային Հարց,—Ի. ՄՍԱԼԻՆ	1 n.	60 կ.
Գյուղացիական Հարց,—Ի. ՄՍԱԼԻՆ		50 »
Լեհիկ. — Պատգամներ ժողովրդ. լուսավորության մասին		20 .
Լեհիկ. — Պատգամներ յերիսասարդության		15 »
Հայկ. Կոմկուսի (բ) պատկերները,—Վ. ՎՈԼՈՍՏՎԻԶ	1 n.	50 »
Ոպտոգիցիոն հոսանքները Համ. Կոմ. Կուս. (բ) ներսում		20 »
Բոլշևիկների կուսակց. 1917 թ. ՅԵՄ. ՅԱՐՈՍԼԱՎՍԿԻՑ		85 »
Ինչ ինչ Հոկտեմբերը բանվորներին,—Մ. ՏՈՐՄԱԿԻՑ		20 »
Սոցիալիզմի ուղին,—Ն. ԲՈՒԽԱՐԻՆ	1 n.	25 »
1905 թ. մեր I-ին բան. գյուղ. հեղափ.—Ի. ՖԼԵՐՈՎՍԿԻՑ		70 »
Քաղաքական բառարան,—կազմեց Վ. ԱԲՐԱՄՅԱՆ (656 էջ) 2 n.		—
Պատմական մատերիալի վրա աշխատողները		80 »
Պայքարի յիվ շինարարության 10 տարի,—ՆՈՎԱԿՈՎՍԿԻՑ		70 »
«Ի. ՄՍԱԼԻՆ» (համառ. կենսագր.)		7 »
Ինչպես աշխուժացնել գյուղատնտեսությունը,—Զ. ԼԱՎՐԵՆՏՅԵՎ		30 »
Պատերազմ չեն ուզում, բայց դիմադրելու պատրաստ են		10 »
Ինչով է ուժեղ կարմիր բանակը,—ԶՈՐԻՆ		15 »
Մեքսիկական ձեռնարկ (ուսուցիչների համար)		70 »
Նոր-դարյանի հանապարհին (ժողովածու, 480 էջ)	2 n.	—
Հասարակագիտությունը I-ին առիթմի դարձում,—		65 »
Գեղջկուհին յոլ յերեխաները		25 »
Տգիտությունը յիվ սնանկությանը,—Վ. ԴՄԻՏՐԻՅԵՎ		15 »
Ինչպես է սարքված ինքնակրթությունը,—Գ. ԳՐԱՎԵ (նկարագ.)		50 »
Արեւիկ, նրա վորդիները յիվ բոլորները,—Բ. ՍԵՐԵՅԿԻՆ (նկ.)		40 »
Ինչպես է առաջացել յիվ զարգացել կյանքը յերկրի վրա,		50 »
Մարդու յիվ կենդանիների ծագումը,—Դ. ԱԳՈԼ (նկ.) .		35 »
Մարդը—մեքենա,—Մ. ԳՐԵՆՍՏԵՎԻՑ (նկարագրագ.) . . .		45 »
Մարդու անհատական յիվ բանականությանը,—ԳՐԵՆՍՏԵՎԻՑ (նկ.)		20 »
Վորոն, կայծակ, էլեկտրականություն,—ԳՐԵՆՍՏԵՎԻՑ (նկ.)		40 »
Պատմի Պիոներ (ժողովածու, նկարագրագ.)		60 »

Ընկ. Լենինը նախադրուշացնում էր (տես կոնֆերենս-
ցիայի բանաձևը), վոր «անշուշտ, մասսայի վնչ բոլոր
ցուցմունքներին ենք յենթարկվելու»: Ինչո՞ւ յեր ընկ.
Լենինը անհրաժեշտ դառնում այդ մասին նախադրուշացնել:
Վորովհետև «մասսան... յերբեմն յենթարկվում է... այնպիսի
տրամադրությունների, վորոնք յերբեք առաջավոր չեն»:

Կուսակցության գտումը, վոր կատարվելու յե համաձայն
այն ցուցմունքների, վոր արձանագրված են XVI կուս-
կոնֆերենցիայի վորոշումներում, Լենինի պատվերների վո-
րոն համաձայն, լայն սլոխետարական աշխատավորական
մասսաների ոգնությունը կուսակցությունը կդարձնի դա-
սակարգի ավելի ուժեղ ավանգարդը, քան առաջ էր, նրան
կդարձնի այնպիսի ավանգարդ, վոր ավելի ամուր կապված
կլինի իր դասակարգի հետ, ավելի ընդունակ՝ բազ-
մաթիվ դժվարություններին և վտանգներին
միջից՝ բանվոր դասակարգին առաջնորդելու
դեպի հաղթություն:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

I. Նոր ետապի շեմին	էջ
II. Հասնել առաջավոր յերկրներին յիվ նրանցից էլ առաջ անցնել	3
III. Ժողովրդական սնեստության զարգացման հինգամյա պլանը	5
IV. Գյուղական սնեստության զարգացման ուղիները յիվ միջակ գյուղացիության հարկային թեթևացումն .	23
V. Պայքար բյուրոկրատիայի դեմ	43
VI. Համկ (բ) անդամների յիվ թեկնածուների զսման ու սուզման մասին	67
	74

15 4.

24283

Арм.

2-2466a

М. Луценко

**Что сказала XVI
партконференция**

На армянском языке

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
Москва, центр, Никольская, 10.

Պիոներ, հետեվիր Լենինի պատգամներին	20 կ.
Հոկտեմբեր (համառոտ պատմ.)	10 »
Մեր ավագ լեղբայրներ — Կոմյեթիականներ	33 »
Քաղաքագիտության դասագիրք կոմյեթիս. համար պրակ I	40 »
» II	50 »
» III	45 »

ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶՄԱՐԴ ԳՐԲՈՒՅԿՆԵՐ, 25 ամուսն
ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ, 18 ամուսն
ԳՅՈՒՂԱՅԻԱԿԱՆ ԳՐԲՈՒՅԿՆԵՐ, 8 ամուսն
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԳՐԲՈՒՅԿՆԵՐ, 6 ամուսն
ԳՊՐՈՅԱԿԱՆ ՋԱՆԱՋԱՆ ՊԵՏՈՒՅՔՆԵՐ (հայերեն տեքստով):

ՆՈՐ ԼՈՒՅՍ ՏԵՍԱՆ

Այլ բեմեր կուսակցության շաբեբում, — Վ. ԲԻՍՏՐՅԱՆՍԿՈՒ յեկ Վ. ՄԻԼՅՈՒՏԻՆԻ	25 կ.
Ինչ ասած կուսակցության XVI կոնֆերենցիան, — ԼՈՅՆՆԿՈՅԻ	20 »
Հեռագիր, հեռախոս, ռադիո (նկարազարդ)	25 »
Աստու լեկ աստվածաբանության մասին (նկ.)	30 »
Ռազմի ուղի, — Ն. ՈԼԵՑՆԿՈՎ	20 »
Պայքար աջ վրանգի լեկ հաշվադրականության դեմ	23 »
Կոմիսներն VI Կոնգրեսի վորոտումներ	30 »
Կոմիսներն ամսը ամիս	18 »
Կոմունիստներ (պատմաճմերի ժողովածու)	50 »
Չորս բալլադ, — ՅԵ. ՉԱՐԵՆՅԻ	15 »
Սպիտակ ձի, — ԱԿՍԵԼ ԲԱԿՈՒՆՅԻ	35 »
Հովվի հիշատակարան	15 »
Բոլլե. կուս. ինչպես է պատկերվում բուսրակի շաներ	15 »
Բուսրակության լեկ հովվության սոց. ապահովագրությունը	15 »
Ինչպես պետք է աշխատի գյուղացուկուր վերահսկիչ համա- նաժողովը	20 »

ՄԱՐՈՒԼԻ ՏԱԿ ԵՆ

Վ. Ի. ԼԵՆԻՆ. — 1) «Հոլովածներ 1914 — 18 թ. թ. պատերազմի մա-
սին», 2) «Ինչ անել», 3) «Մի քանի առաջ, լեկու քան լեկ»
(բնդամներ 50 մամուլ):

Պահանջեցեք մի լիվ գրացուցակը, վոր ուղարկվում է ձեր:

Դիմել՝ Москва, Никольская 10, Центриздат.

<< Ազգային գրադարան

NL0188595